

ENKÄT OM ERASMUS-STUDENTERNAS SOCIOEKONOMISKA BAKGRUND

RAPPORT FRAMLAGD AV

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Generaldirektoratet för utbildning och kultur

2000

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning av resultat och rekommendationer	2
I - Inledning	7
II - Svarsfrekvens	8
III - Tolkning av statistiska tabeller	9
- Allmänna frågor och frågor rörande högskolestudier	9
- Erasmus-studenternas och deras föräldrars sociala ställning	13
- Ekonomiska och finansiella frågor	15
Bilagor	18
- Bilaga 1 - Statistiska tabeller (Tabell 1- 28)	
- Bilaga 2 - Metod för genomförande av enkäten	
- Bilaga 3 -Kriterier för representativa urval från olika länder	
- Bilaga 4 - Ledningsgruppens sammansättning	
- Bilaga 5 - Frågeformulär	

SAMMANFATTNING AV RESULTAT OCH REKOMMENDATIONER

Enkäten om Erasmus-studenter

1. Den socioekonomiska enkäten genomfördes i slutet av 1998. Över 20 000 studenter, dvs. nästan en fjärdedel av dem som deltog i studentutbytet inom Erasmus under läsåret 1997/98 ombads att delta i enkäten, som omfattade 300 högskolor i 15 länder¹. Det kom svar från nästan 9 500 studenter, vilket utgjorde en total svarsfrekvens på 46%. Detta var tillräckligt för att enkäten skulle ge tillförlitlig information om Erasmus-delen i Sokrates-programmet.
2. Studentutbytet inom Erasmus, som har vuxit från ungefär 3 000 studenter sedan starten läsåret 1987/88 till över 100 000 idag, är uppskattat i hela Europa inom akademiska kretsar och omfattar nu även flera länder i Central- och Östeuropa. De erfarenheter som erbjuds utbytesstudenterna är många och skiftande och rör mer än bara utbildning.
3. Många uppgifter som framkom i enkäten ger belägg för den utbredda åsikten om fördelar med studievistelser utomlands inom ramen för Erasmus, och om den inverkan som programmet för studentutbyte i Europa har. Detta bekräftar att gemenskapens program inom allmän och yrkesinriktad utbildning samt på ungdomsområdet spelar en viktig roll.
4. De viktigaste uppgifterna som framkom i enkäten och som omnämns nedan finns i utförligare form i Del III i denna rapport. De statistiska tabellerna med uppgifter för alla deltagande länder finns i bilaga I.

A. Allmänna frågor

5. Vid arbetet med studentenkäten framkom att **man saknar harmoniserad och jämförbar europeisk statistik om studenters socioekonomiska situation**. Det finns också tydliga tecken på att sådana uppgifter på nationell nivå i ett antal länder inte är fullständiga. För att kunna övervaka studentpopulationen ur social och ekonomisk synpunkt och utforma lämpliga politiska åtgärder på detta område skulle det behövas bättre statistik. Kommissionen hoppas att det initiativ som nyligen tagits av det tyska utbildnings- och forskningsministeriet för att samarbeta kring en omfattande enkät om den socioekonomiska situationen för studentpopulationen i medlemsstaterna kommer att genomföras. Initiativet har fått positivt bemötande hos många generaldirektörer inom högskoleutbildning i EU. Kommissionen kommer att bidra till denna verksamhet precis som den gjorde för dess föregångare 1997, *Euro Student Report*².
6. Vad gäller Sokrates-programmet allmänt sett är det utomordentligt uppmuntrande att **Erasmus-studenterna uttrycker en mycket stor tillfredsställelse med resultaten av studievistelsen utomlands, vad gäller såväl den akademiska som den sociala och kulturella aspekten**. Det är inte överraskande att nästan alla (98 %) av de studenter som besvarade den socioekonomiska enkäten ansåg att deras Erasmus-erfarenhet var positiv eller mycket positiv ur social och kulturell synpunkt (tabell 4) - och nästan lika många (91 %) - tyckte att den var positiv ur akademisk synpunkt (tabell 5).

De problem som rör högskolestudier och som tas upp av 9% av studenterna bör emellertid uppmärksammas av de nationella myndigheterna, särskilt i de länder som i högre grad än genomsnittet bedöms negativt, eftersom det kan finnas olika skäl till de svårigheter som

¹ Av praktiska skäl omfattade inte enkäten de tre minsta länderna som deltar i studentutbytet inom Erasmus, nämligen Island, Liechtenstein och Luxemburg.

² *Euro Student Report. Social and Economic Conditions of Student Life, Synopsis of indicators for Austria, France, Germany and Italy*, Deutsches Studentenwerk, Bonn, 1997.

studenterna ibland möter: skillnaderna i utbildningssystemen i medlemsstaterna vad gäller finansiering av högskolorna (vilket i sin tur inverkar på materiella förhållanden, grad av kontakt med lärare, tillgång till datorer, bibliotek och andra resurser) kan vara en sådan faktor, men det kan även vara problem av språklig eller kulturell art som utan tvivel spelar en viss roll, särskilt i utbyten mellan Nord- och Sydeuropa. Ett annat välkänt problem är om hemmahögskolan erkänner studierna utomlands. Införandet av Europeiska systemet för överföring av studiemeriter (ECTS) i en allt större skala har redan bidragit till att lösa detta, men fler insatser är ännu nödvändiga för att det skall genomföras i större skala.

7. Fastän nästan 181 000 studentplatser fanns tillgängliga under 1997/98 inom ramen för högskoleavtalen inom Erasmus i de 18 länder som deltog i Erasmus-studentutbytet, utnyttjades under det året bara 86 000 (vilket motsvarar en sammanlagd **utnyttjandegrad (dvs. det faktiska tillvaratagandet av platser) bara till cirka 50%** (tabell 1-3)).

Skillnaden mellan antalet platser som erbjuds och platser som faktiskt utnyttjas kan kopplas till ett antal faktorer som väger olika i olika länder. Det kan röra sig om att universiteten i fråga gjort en alltför hög uppskattning av antalet studenter vid tidpunkten för ansökningen, men andra faktorer är också av vikt, av vilka två bör nämnas:

(i) **Länder vars språk används och lärs ut i mindre utsträckning är i allmänhet mer berörda av att inkommande studenter utnyttjar platserna i mindre skala.** Det finns fler åtgärder som kan vidtas för att förbättra läget, och de beror på lokala förhållanden: språklig förberedelse, publicitet och information, kompletterande finansiella medel osv.

(ii) Dessutom kan **policyn att bevilja höga stipendier** (dvs. när relativt höga Erasmus-stipendier ges till ett lågt antal studenter, snarare än att låga stipendier ges till många studenter) **som man särskilt ser i länder där levnadskostnaderna är som lägst och där nationella system för direkt stöd är begränsade, vara en anledning till att man inte tar tillvara alla platser för utresande studenter.** Att eventuellt skicka ut Erasmus-studenter utan Erasmus-stipendium (men med alla övriga förmåner kopplade till ställningen som Erasmus-student) kan vara ett sätt att behålla policyn att ge höga stipendier till utvalda studenter och samtidigt främja en ökning i studentutbytet i allmänhet. Detta bör dock avvägas i förhållande till den enskilde studentens ekonomiska situation.

B. Studenternas sociala och ekonomiska bakgrund

8. Sambandet mellan studenternas socioekonomiska bakgrund och deras deltagande i studentutbytet inom Erasmus var en av de viktigaste frågorna som gav upphov till denna enkät. Tyvärr har man kunnat göra en tillförlitlig jämförelse på europeisk nivå endast om vissa aspekter av denna fråga, med ledning av uppgifterna från enkäten bland Erasmus-studenter och uppgifter om studentpopulationen vid högskolor eller populationen i allmänhet, på grund av den brist på jämförbara uppgifter som nämns ovan. Socioekonomisk bakgrund innebär flera saker som måste betraktas var för sig. Nedan diskuteras först föräldrarnas inkomstnivå, samt deras utbildnings- och yrkesbakgrund. En eller flera av dessa faktorer används vanligtvis för att definiera en persons socioekonomiska ställning. Därefter kommer andra sociala aspekter att tas upp.
9. Av siffrorna i *Euro Student Report* (1997) framkommer det³ att andelen utlandsstuderande är avsevärt högre för studenter från familjer med hög inkomst än för studenter från familjer med låg inkomst, och man skulle förvänta sig att detta läge återspeglas i Erasmus-enkäten. Det verkar emellertid inte som om enkäten ger belägg för påståendet att Erasmus-studenter allmänt sett är mer privilegierade i ekonomiskt hänseende än andra högskolestuderande. I själva verket anger 53% av de tillfrågade studenterna att deras föräldrars inkomst är genomsnittlig eller lägre än genomsnittlig (tabell 19). Det finns få direkta jämförelser med högskolestuderande i allmänhet, men en av indikatorerna i *Euro Student Report* (Inkomst för studenternas föräldrar) antyder att Erasmus-studenterna inte skiljer sig mycket åt i detta hänseende. **Familjens ekonomiska bakgrund - dvs. föräldrarnas inkomstnivå - verkar allmänt sett inte vara en faktor vad gäller urvalet av Erasmus-studenter.** Det finns emellertid tecken på att föräldrarnas låga

³ Figur 4: 'Study-related sojourn abroad by parental inkomst'.

inkomst har en inverkan i länder där studenterna brukar bo hemma hos föräldrarna och där det finns begränsad tillgång på direkt nationellt stöd till studenter.

10. Av resultaten av vår enkät framkommer också att **familjens ekonomiska bakgrund inte har någon betydande inverkan på Erasmus-studenternas personliga inkomst**: i genomsnitt är inkomstk skillnaderna mellan studenter från den högsta respektive den lägsta familjeinkomstnivån bara €70 per månad, vilket är en siffra som klart kan anses låg (tabell 20). Inkomsten för Erasmus-studenter som bor hemma är inte högre än för andra studenter som bor hemma i de länder för vilka det finns jämförbara siffror. Dessutom verkar resultaten peka på att **studenternas ekonomiska bakgrund tas i beaktande antingen av de nationella (direkta eller indirekta) systemen för stöd, eller vid beviljandet av Erasmus-stipendier, eller båda**. Det verkar vara rimligt med slutsatsen att om Erasmus-studenterna tenderar mot högre inkomstnivåer återspeglar det i hög grad situationen bland högskolestudenter i medlemsstaterna i allmänhet. Trots alla insatser som gjorts för att ge möjligheter åt alla socialgrupper är det alltså jämnt grupperna med högre inkomst som överväger något vad gäller tillträde till högskoleutbildningen.
11. Något liknande framkommer när man ser på **föräldrarnas yrken**. Två tredjedelar av föräldrarna till Erasmus-studenter har yrken inom ledning eller är specialister eller tekniker (tabell 14), jämfört med knappt två femtedelar yrkesverksamma i allmänhet i åldern 45 år och uppåt (tabell 15). De tillgängliga siffrorna för studentpopulationen i allmänhet (beträffande yrken för familjeöverhuvuden i familjer med studenter) som finns i Europeiska arbetskraftsundersökningen (1997) verkar inte uppvisa betydande skillnader jämfört med Erasmus-studenter. Trots att siffrorna i arbetskraftsundersökningen bör betraktas försiktigt verkar det rimligt att hävda att **föräldrarnas yrkesställning inte verkar vara en betydande faktor i urvalet av Erasmus-studenter**.
12. När det emellertid gäller **familjens utbildningsbakgrund** uppvisar resultaten en viss övervikt mot föräldrar med högskoleutbildning. De flesta Erasmus-studenter (59%) har en eller båda föräldrarna med högskoleexamen, såväl "korta studier" (mindre än 3 år) som "långa studier" (3 år eller mer) (tabell 17). Som jämförelse framgår det av tillgängliga uppgifter⁴ för högskolestuderande i allmänhet att ungefär 30% familjeöverhuvuden för hushåll med studenter har högskoleexamen. Trots att uppgifterna måste betraktas med viss försiktighet, särskilt vad gäller nordiska länder och andra länder där studenter vanligtvis inte bor hemma hos föräldrarna, finns det vissa belägg som tyder på att **föräldrarna till Erasmus-studenter i genomsnitt har klart högre utbildningsnivå än föräldrarna till andra högskolestuderande i Europa och att detta verkligen är en betydande faktor i urvalet av Erasmus-studenter**.

I moderna samhällen där utbildningssystemen är öppna för alla klasser har man faktiskt observerat att familjens utbildningsbakgrund är på väg att bli den mest relevanta faktorn för att förklara barnens utbildningsresultat, och viktigare än ekonomiska faktorer. Denna allmänna trend verkar ännu tydligare vad gäller Erasmus-studenter. Man kan anta att föräldrar med den högsta utbildningsnivån är mer medvetna om behovet av kunskaper i främmande språk och om andra kulturer för att ge barnen möjligheter att utveckla initiativ och oberoende - kort sagt, genom just den typen av erfarenhet som en Erasmus-vistelse erbjuder. Det kan även vara så att man i dessa familjer i större grad känner till utbytesprogrammet. Följaktligen är det mera sannolikt att barn från dessa grupper med högre social och kulturell ställning (men inte nödvändigtvis med hög ekonomisk ställning) kommer att delta i Sokrates/Erasmus-programmet.

13. **Frågan hur man kan minska dominansen av studenter från gynnade socio-kulturella grupper är mycket problematisk, just därför att denna tendens inte är orsakad av ekonomiska utan av kulturella faktorer**. Program som Erasmus kan lyckas främja ekonomisk jämlikhet, men kulturell ojämlikhet kan endast lösas på lång sikt genom insatser från hela samhället. **Det finns behov av en öppen diskussion om hur man kan säkerställa att Erasmus-programmet blir tillgängligt för ungdomar från en större skala av kulturella bakgrunder än det verkar vara för närvarande**. Studentorganisationer som är verksamma på europeisk nivå skulle kunna uppmuntras att engagera sig mer aktivt i kartläggandet och genomförandet av informationskampanjer som är riktade mot dessa grupper.

⁴ Från 1997 års Europeiska arbetskraftsundersökning: analyser av studenter som bor hemma hos föräldrarna.

14. Vad beträffar **jämställdhet mellan könen** återspeglar siffrorna för Erasmus den utveckling som på senare år iakttagits inom högskoleutbildning i Europa. Både Erasmus och studentpopulationen allmänt sett uppvisar att kvinnor överväger (59 % av Erasmus-studenterna är kvinnor) (tabell 9). Alltså **påverkas inte deltagandet i Erasmus av kön**. Vad gäller kön är det problematiska inom studentutbytet snarare det faktum att män överväger inom vissa ämnesområden och att dessa ämnesområden är underrepresenterade inom studentutbyte, vilket återspeglar situationen på nationell nivå i allmänhet.
15. Beträffande **andra frågor i samband med lika möjligheter**, som studenter med fysiska funktionshinder eller vissa grupper i samhället som invandrare och andra minoriteter, så var de inte föremål för Erasmus-enkäten. Vissa åtgärder har vidtagits inom ramen för Erasmus för att ge medel till studenter med grav funktionsnedsättning, men detta är ett område som till stor del ännu är outforskat och där man kan göra insatser i framtiden.
16. Till slut kan det med intresse noteras att **cirka 80 % av de studenter som deltog i enkäten är de första i familjen som studerar utomlands** (tabell 13). Detta resultat bekräftar att europeiska program verkligen tillför ett mervärde till utbildningssystemet, såväl för enskilda studenter som för deras familjer. Andra intressanta fakta som bör noteras beträffande studenternas familjesituation är att Erasmus-studenter i Sydeuropa vanligtvis bor hemma hos föräldrarna, medan det i norra Europa är vanligast att bo i hyrda rum eller studentbostad eller att dela bostad med andra studenter (tabell 12).

C. Ekonomiska och finansiella frågor

17. Av analysen framgår tydligt de extra kostnaderna för studievistelsen utomlands. **57 % studenter svarade att de hade ekonomiska svårigheter utomlands** (tabell 24). Studenter som i hemlandet bor hemma hos föräldrarna - ungefär en tredjedel av Erasmus-studenterna - och studenter som kommer från länder där det direkta stödet till studenter ur offentliga medel är lågt och som därför i hög grad är beroende av bidrag från föräldrarna, känner särskilt av ekonomiska problem.
18. **Skilnaderna i boendeform och i de nationella systemen för stöd till studerande verkar vara de viktigaste faktorerna i förklaringen till Erasmus-studenternas ekonomiska svårigheter.** Studenter som i hemlandet bor hemma hos föräldrarna gav ut i genomsnitt ytterligare €310 i månaden under studievistelsen utomlands - mer än två gånger så mycket som hemma. Naturligtvis utgjorde boendekostnaderna två tredjedelar av denna extra summa. För studenter som i hemlandet inte bor med föräldrarna utgjorde de extra kostnaderna för studievistelsen utomlands en genomsnittlig ökning med 25% eller €130 utöver deras vanliga månatliga utgifter. Även för dessa studenter var det extra boendet en viktig utgiftspost (ungefär en tredjedel) av de extra kostnaderna utomlands (tabell 27).
19. **Allmänt sett bekräftar enkäten att Erasmus-stipendiet är ett nödvändigt ekonomiskt tillskott för studentutbytet och att det i viss mån täcker de extra kostnaderna som studier utomlands medför. I so mliga länder kan man se att Erasmus-stipendiet kompenserar bristen på allmänna medel för studier utomlands.** Det är också värt att notera att det är **de studenter som får de högsta Erasmus-stipendierna som säger att de har de största ekonomiska svårigheterna**. Detta kan ha samband med följande: Erasmus-studenter skiljer inte alltid på Erasmus-stipendiet och andra offentliga medel som de får när de deltar i Erasmus-utbytet, och deras ekonomiska svårigheter uppfattas som resultatet av låga Erasmus-stipendier. Studenternas förväntningar är ofta inte realistiska och därför finns det behov av mer information både vad gäller syftet med stipendiet (bidrag till de extra utgifterna i samband med studier utomlands) och om vilka faktiska kostnader de kan förvänta sig i värdlandet.
20. **Av resultaten framgår det att trots att studenterna gärna skulle se en ökning av gemenskapens bidrag till Erasmus-stipendierna, skulle detta inte lösa alla problem, såtillvida att problemen är strukturella och kopplade till nationella förfarandesätt.** Andra möjligheter att öka medlen för studentutbyte bör också undersökas, till exempel
- att införa någon typ av "behovsprövning" med ledning av erfarenheter i de länder som redan har sådana system,

- att tillhandahålla andra källor för direkt eller indirekt stöd, till exempel: färdbiljetter till nedsatta priser, mobilisering av medel från näringslivet, företag och lokala myndigheter, osv.,
- att inrätta ett system för studielån på nationell och/eller europeisk nivå för att täcka de extra kostnader som studievistelsen utomlands medför.

D. Framtida åtgärder

21. De länder som deltar i Sokrates/Erasmus-programmet uppmanas att diskutera resultaten av denna enkät, så att programmet ständigt kan förbättras och göras tillgängligt i så stor utsträckning som möjligt för studenter av alla kategorier.

Ledamöterna i Sokrates-kommittén för högskoleutbildning kommer att uppmanas att i samarbete med programkontoren för Sokrates/Erasmus samordna nationella åtgärder för uppföljande, däribland en mer ingående analys av uppgifterna i enkäten beträffande varje land.

22. Kommissionen kommer att granska resultaten av uppföljningen och diskutera med berörda kommittéer alla ytterligare åtgärder som bör vidtas på gemenskapsnivå, särskilt hur man på bästa sätt kan genomföra bestämmelserna i beslutet om andra etappen av Sokrates angående beaktandet av socioekonomiska faktorer i tilldelningen av Erasmus-stipendier.

I - INLEDNING

Bakgrund

I förhandlingarna om en översyn av budgeten för den första etappen i Sokrates-programmet begärde Europaparlamentet att Europeiska kommissionen skulle lägga fram en rapport om den sociala och ekonomiska bakgrunden hos de högskolestuderande som deltar i Erasmus-delen i Sokrates-programmet.

Följaktligen införde kommissionen i samarbete med de nationella programkontoren för Erasmus ett system för att samla in uppgifter med hjälp av en enkät hos ett representativt urval av Erasmus-studenter som under läsåret 1997/98 deltog i programmet. Undersökningen genomfördes mellan maj 1998 och mars 1999.

Denna enkät utgör en bra grund för jämförelse med nationellt praxis för beviljande av stipendier. Kommissionen bistods i sitt arbete av en ledningsgrupp (se bilaga 4).

Metoden

Metoden för denna undersökning bestod av följande etapper:

Utarbetande

- Framtagande av ett harmoniserat frågeformulär (på 11 språk)
- Fastställande av en metod för att räkna ut det representativa urvalet (se bilaga 3).

Insamling av uppgifter och analys

- Med hjälp av det nationella programkontoret och vissa utvalda högskolor (se urvalskriterier i bilaga 3).
- Bearbetande av uppgifter och tolkning av statistiken.

Rapportering

I denna rapport ingår enkäten, tolkningen av uppgifter som framkommit i enkäten, slutsatser och rekommendationer. I bilaga 1 återfinns de statistiska tabellerna.

Ytterligare analys planeras, särskilt på nationell nivå, med ledning av mer detaljerade resultat från själva enkäten och jämförbara beskrivningar för varje land.

II - SVARSFREKVENSER (ENLIGT HEMLAND)

På grundval av de kriterier som kommissionen föreslog de nationella programkontoren för att välja ut de högskolor som skulle utgöra landets representativa urval (se bilaga 3), erhöles följande slutliga resultat:

Svarsfrekvenser (övergripande resultat)

Land	Antal högskolor som deltog i enkäten	Antal studerande i det ursprungliga stickprovet	Antal svarande ⁵	Svarsfrekvens (i %)
Belgien(fr)	15	470	284	60 %
Belgien (nl)	6	787	546	69 %
Belgien totalt	21	1300	830	64 %
Danmark	38	992	471	47 %
Tyskland	26	1704	775	45 %
Grekland	10	979	448	46 %
Spanien	17	1699	660	39 %
Frankrike	15	1682	939	56 %
Irland	18	1006	358	36 %
Italien	15	2000	1380	69 %
Nederländerna	14	1720	334	19 %
Österrike	23	1300	791	61 %
Portugal	17	1127	475	42 %
Finland	14	1024	529	52 %
Sverige	7	1099	741	67 %
Förenade kungariket	26	1700	442	26 %
Norge	33	1072	290	27 %
Totalt	301	20362	9463	46 %

Denna övergripande svarsfrekvens på 46 % är tillfredsställande jämfört med andra undersökningar, trots att frågeformulären skickades ut under jullovet. Detta lov är av olika längd beroende på landet (i Norge t.ex. börjar jullovet redan i november och varar till slutet av januari. Detta kan förklara den låga svarsfrekvensen). Bara tre länder har en svarsfrekvens under 30 %: NO (27 %), Förenade kungariket (26 %) och NL (20 %). Å andra sidan uppnådde IT, BE, SW och AT en mycket hög svarsfrekvens.

Att undersökningen varit framgångsrik var huvudsakligen tack vare samarbetet med de nationella programkontoren och de utvalda högskolorna. Dessutom genomförde *European Student Information Bureau* (ESIB) en informationskampanj bland studenterna i åtta av sina medlemsländer.

⁵ Endast svar som togs med i analysen finns med i dessa siffror. Svar som inkom till kommissionen efter datainmatningen har inte medtagits.

III – TOLKNING AV STATISTIKEN

Kommentarer till tolkningen av uppgifterna som framkom av frågeformulären

Vissa grundläggande uppgifter som efterfrågades i frågeformuläret (t.ex. land där det mottagande universitetet är beläget, studieområde, ålder, studieår, vistelsens längd) kunde jämföras med de uppgifter från programkontoren som ingår i deras gängse årsrapportering till kommissionen. Detta gjorde det möjligt att bedöma hur långt sammansättningen i stickprovet var representativ för Erasmus-studenter i allmänhet. Man samlade in ytterligare biografiska uppgifter som kön, föräldrarnas utbildningsbakgrund och familjens inkomstnivå.

Man fastställde ett antal områden för att göra det möjligt att jämföra uppgifterna från enkäten. Dessa områden var

- Allmänna frågor och frågor rörande studierna
- Erasmus-studenternas och deras föräldrars sociala ställning
- Ekonomiska och finansiella frågor

I de fall där det inte fanns jämförbara uppgifter för Europa eller för landet, gjordes jämförelser mellan Erasmus-studenterna i enkäten i de olika länderna.

1 - Allmänna frågor och frågor rörande studierna

1.1 - Erasmus: studentutbytet 1997/98

(Tabell 1-3)

Läsåret 1997/98 fanns det **180 985 platser för studerande** inom ramen för högskoleavtalen under Erasmus i de 18 länder som deltog i Erasmus-studentutbytet det året. Det sammanlagda antalet Erasmus-studenter var 86 000 vilket motsvarar **en övergripande andel utnyttjade platser på 48 %** (tabell 1-3), eller cirka 1 % av alla högskolestuderande.

Andelen utnyttjade platser kan påverkas av många faktorer, t.ex. studenternas prioriteringar, språket i värdlandet, tillgången på språklig förberedelse, särdragen i högskolesystemet i ett visst värdland och hur attraktivt det är, tillgången på bidrag och lån för studentutbyte och längden på studieprogrammen. De högsta andelarna utnyttjade platser (enligt hemland) registrerades i Österrike (65 %), därefter Belgien och Italien (56 % för båda) och Spanien (54 %). För de lägsta andelarna utnyttjade platser stod Förenade kungariket (39 %) och Grekland (35 %). Vad gäller inkommande studerande var andelen utnyttjade platser högst i Förenade kungariket (65 %) och Irland (61 %), tätt därefter Spanien (54 %), medan Grekland (23 %), Portugal (29 %), Finland (32 %), Island (32 %) och Norge (33 %) hade den lägsta andelen utnyttjade platser (Tabell 3).

Nästan fyra av fem högskolestuderande i de 18 länder som deltog i Erasmus-utbytet 1997/98 är inskriva i de fem största EU-medlemsstaterna (Tyskland, Frankrike, Förenade kungariket, Italien och Spanien). Därför kunde man förvänta sig att dessa fem länder både skickar ut och tar emot en stor andel av alla Erasmus-studenter. Och under läsåret 1997/98 var faktiskt 71 % av alla Erasmus-studenter från dessa fem länder - vilket var lite mindre än deras teoretiska kapacitet att skicka ut studenter - medan dessa länder tog emot 74 % av alla Erasmus-studenter det året - lite mindre än deras teoretiska kapacitet att ta emot studenter (tabell 2).

Däremot står de fyra nordiska länderna (Danmark, Finland, Sverige och Norge) för ungefär 6 % av alla högskolestuderande, men tog emot drygt 8 % av alla Erasmus-studenter - vilket översteg vad man förväntat.

Fyra EU-medlemsstater (Förenade kungariket, Irland, Nederländerna och Frankrike) tar emot fler Erasmus-studenter än de skickar ut. Portugal, Grekland och Norge är de värdländer som väljs mest sällan (tillsammans tog de emot knappt 4 % av alla Erasmus-studenter) (Tabell 2). Detta beror delvis på att de är små länder, men också på att de är föga populära bland Erasmus-studenterna. Italien och Tyskland tar också emot avsevärt färre Erasmus-studenter än man skulle tro med tanke på deras storlek.

Förenade kungariket leder som värdland med 20 770 studenter (24 %), därefter kommer Frankrike med 15 197 studenter (18 %), Spanien med 11 392 studenter (13 %) och Tyskland med 10 969 studenter (13 %). Italien, som tog emot 5 667 studenter (7 %) låg avsevärt under Spanien och bara något bättre än Nederländerna (4 922 studenter, vilket utgör 6 %), trots Italiens stora befolkningstal.

Mönstret för studentutbytet kan tillskrivas ett antal olika faktorer som språkhinder, det rykte som vissa högskolor eller program åtnjuter, hur flexibla programmen är vad gäller studenternas möjlighet att tillgodoräkna sig studietiden utomlands för högskoleexamen, samt begränsningarna i den högskoleutbildning som tillhandahålls i hemlandet. Dessa mönster kan även återspegla geografiska och historiska band, kulturella strävanden och åtgärder på regerings- och högskolenivå för att underlätta överförandet av studiemeriter mellan den egna högskolan och värdhögskolan.

De historiska, kulturella och språkliga banden mellan länderna återspeglas i Erasmus-studenternas utbytesmönster till en något lägre grad än man skulle förvänta sig. Till exempel utgör de nordiska länderna en homogen grupp ur olika synvinklar (historia, språk, politiska och ekonomiska institutioner, arbetsmarknad och levnadskostnad). Dock är det bara 4 % Erasmus-studenter från dessa länder som reser till ett annat nordiskt land - 96 % väljer att studera utanför regionen (tabell 2). På liknande sätt beger sig bara 1 % Erasmus-studenter från engelskspråkiga länder och 2 % studenter från tyskspråkiga länder till länder inom sin egen språkgrupp (det bör dock noteras att många icke-engelskspråkiga värdländer erbjuder studieprogram på engelska).

Å andra sidan kan de gemensamma språken mellan fransktalande Belgien och Frankrike samt nederländsktalande Belgien och Nederländerna spela en viktig roll i valet för belgiska och nederländska studenter. Sammanlagt reser 17 % av Erasmus-studenterna från Belgien till Frankrike och 12 % till Nederländerna, fastän de som kommer från franskspråkiga Belgien hellre väljer Nederländerna än Frankrike medan de som kommer från Flandern hellre väljer Frankrike än Nederländerna. Ungefär 6 % av de nederländska Erasmus-studenterna åker till Belgien.

1.2 - Bedömningen av Erasmus-vistelsen utomlands

(Tabell 4-6)

Den stora merparten (91 %) av de tillfrågade studenterna ansåg att deras Erasmus-vistelse utomlands hade varit "positiv" eller "mycket positiv" ur akademisk synvinkel. (54 % bedömde sin erfarenhet som "positiv" och 37 % som "mycket positiv"). De mest nöjda studenterna var från Grekland (97 %), Portugal (97 %) och Österrike (96 %). Den högsta andelen studenter som ansåg att deras erfarenhet var "negativ" eller "mycket negativ" fanns bland de norska (15 %), brittiska (14 %) och danska (14 %) studenterna (tabell 5).

Om man däremot tittar på värdlandet ökar andelen studenter som ansåg sin studieerfarenhet vara "negativ" eller "mycket negativ" avsevärt vad gäller studenter som reste till Italien (17 %); Grekland (16 %), Portugal (14 %), Spanien (11 %) och Frankrike (11 %) (tabell 6). Analysen av uppgifterna visar inget samband mellan denna bedömning och studieår, inte heller med hur lång vistelsen var, och inte heller med typ av mottagande högskola. Det mest betydande sambandet var därför värdlandet. Erasmus-studenter som begav sig till länder i Sydeuropa var tydligt mer missnöjda ur akademisk synvinkel än de studenter som studerade utomlands i andra länder.

Denna "negativa" bedömning kan förklaras med hjälp av ett antal faktorer: språkproblem och otillräcklig språkförberedelse före vistelsen utomlands, särskilt i värdländer vars språk används och lärs ut i mindre utsträckning, pedagogiska skillnader mellan högskolesystemen, olika akademiska och organisatoriska aspekter i studieprogrammen, ämnen som det inte undervisas i på hemmahögskolan eller mer krävande kurser på den mottagande högskolan.

Olika traditioner kan också ha påverkat studenternas bedömning: universiteten i Förenade kungariket lägger stor vikt vid kommunikation utanför undervisningen mellan lärare och studenter, medan man vid tyska högskolor betonar tydligt studenternas självständiga arbete, och fäster mindre vikt vid närvaro i undervisningen. Situationen är den motsatta i Frankrike och Portugal, där man lägger tonvikten på regelbunden närvaro i undervisningen och på att lärarna är den viktigaste informationskällan.

Ur social och kulturell synvinkel (tabell 4) ansåg emellertid 98 % av alla studenter att vistelsen i värdlandet var antingen "mycket positiv" (79 %) eller "positiv" (19 %).

Det är intressant att notera att i de länder där den akademiska erfarenheten bedömdes mindre positivt (länderna i Sydeuropa) tenderade åsikterna om sociala kontakter och kulturliv att vara mycket mer positiva. Sammanlagt ansåg endast 2 % av studenterna att Erasmus-erfarenheten (ur social och kulturell synvinkel) varit "negativ" eller "mycket negativ", särskilt bland britterna (4 %) och danskarna (3 %).

1.3 - Erasmus-studenternas ålder och studieår

(Tabell 7 och 8)

Åldersprofilerna på högskolestuderande skiljer sig mycket länderna emellan. Enligt 1997 års upplaga av OECD:s publikation *Education at a Glance* är 75 % av de utexaminerade i Österrike, Danmark, Finland och Italien 25 år gamla eller äldre. Den typiska åldern för avläggande av högskoleexamen (dvs. om man förutsätter oavbrutna studier på heltid) ligger på mellan cirka 21 år i Irland, Portugal, Spanien och Förenade kungariket (korta universitetsstudier) och cirka 26 år eller mer i Danmark, Finland, Norge och Tyskland (långa universitetsstudier).

Åldern hos de utexaminerade återspeglar delvis längden på grundutbildningen som kan skilja sig mycket åt i olika länder. Men även åldern vid vilken man börjar läsa vid högskolan varierar avsevärt. I vissa länder dominerar fortfarande den traditionella tanken att man påbörjar högskolestudierna direkt efter gymnasiet. Till exempel har Frankrike och Irland över 80 % nyinskrivna vid högskolan som är under 20 år. I Grekland finns en liknande profil. Det motsatta förhållandet råder i Danmark, Norge och Sverige där 80 % av de nyinskrivna är 20 år gamla eller äldre.

Det mönster som framkommer av enkäten motsvarar den övergripande bilden, inte bara för alla Erasmus-studenter, men också för alla studerande. Enligt de siffror som de nationella programkontoren lämnat var 1997/98 **genomsnittsåldern på alla Erasmus-studenter 23,9 år**. Detta mönster har inte förändrats mycket sedan 1988/89 när genomsnittsåldern var 23,4 år. **Genomsnittsåldern på studenterna som deltog i enkäten var 23,7 år** (tabell 7). De manliga studenterna är i genomsnitt något äldre än de kvinnliga - vilket kan återspegla att det ännu finns obligatorisk militärtjänst i vissa länder (värnplikten gäller ofta bara män och fullgörs vanligtvis när man avslutat gymnasiet och innan man påbörjar högskolestudierna).

Den högsta genomsnittliga åldern hos de studenter som deltog i enkäten påträffades i Danmark (25,6 år), Sverige (25,1) och Norge (25,0). De irländska studenterna var i genomsnitt yngst (21,4 år).

Vad beträffar studieår bör det noteras att vissa studenter som deltog i enkäten kan ha feltolkat frågan eftersom de ofta angav kalenderåret. Dessutom angav 3 % av alla studenter som deltog i enkäten att de var inskrivna i första studieåret och menade förmodligen första året i det andra eller senare studieavsnittet, eftersom förstaårsstudenter inte kan delta i Erasmus.

Det framgick dock av enkäten att när de vistades utomlands under Erasmus hade **studenterna i genomsnitt läst 3,5 år vid högskolan**. Detta varierar beroende på hemland, från ett genomsnitt på 2,7 år i Förenade kungariket till 4,4 år i Österrike. Skillnaderna beror förmodligen på olika längd på de huvudsakliga studieprogrammen i olika länder: i länder med korta studieprogram tenderar man att studera utomlands tidigare.

1.4 - Erasmus-studenternas kön

(Tabell 9)

Enligt OECD (*Education at a Glance, 1997*), har man under det senaste decenniet sett en tydlig uppåtgående trend vad gäller kvinnor i högskolestudier. Aktuella siffror för nyinskrivningar pekar på att denna trend fortsätter. I genomsnitt är ungefär hälften av alla högskolestuderande mellan 17 och 34 år kvinnor, med 57 % i Portugal och 55 % i Frankrike, Norge och Sverige. Kvinnor överväger tydligt både bland nyinskrivna och utexaminerade. Ett antal faktorer kan bidra till denna skillnad. Det är vanligare att män läser längre studieprogram eller tar mera tid på sig att avsluta högskolestudierna.

Ett liknande mönster noterades i denna undersökning: **59 % av de som svarade var kvinnor**. Den största andelen kvinnliga Erasmus-studenter fanns i Grekland (70 %), Finland (69 %) och Irland (67 %).

1.5 - Ämnesområden

(Tabell 9 och 12)

Trots att kvinnor har gjort avsevärda framsteg för att överbrygga klyftan mellan kvinnor och män vad gäller uppnådd utbildningsnivå, återstår betydande skillnader vad gäller kvinnornas deltagande i olika ämnesområden. De utbildningar i vilka kvinnor mest sällan deltar är naturvetenskap, och industriinriktade studier samt ingenjörstudier; å andra sidan ser man fler kvinnor inom ämnen som rör hälso- och sjukvård, pedagogik samt samhälls- och beteendevetenskap. Inom matematik, datakunskap, ingenjörskonst och arkitektur avlägger kvinnor betydligt färre högskolesexamina än män. Andelen högskoleexamina inom ingenjörskonst och arkitektur som kvinnor avlägger går från 6 % i Tyskland och 7 % i Spanien till 25 % i Danmark och Portugal samt 38 % i Österrike. Emellertid framkommer det av analysen i 1997 års upplaga av OECD:s *Education at a Glance* att kvinnor har gjort framsteg inom vissa områden som är viktiga för inhemsk och internationell konkurrens, och detta är huvudsakligen tack vare uppmuntran från föräldrar, bättre förberedelse av lärare i matematik och naturvetenskap, samverkan mellan lärare och studerande, kursinnehåll, praktisk erfarenhet från laboratorier, självuppfattning, ändringar i inställningen till matematik och resurser i hemmet.

När nu teknologiskt nyskapande blir allt viktigare i det europeiska näringslivets förmåga att konkurrera på den globala marknaden och när sysselsättningen tilltar inom sektorer som bygger på högteknologi och vetenskap, kan det vara ett viktigt politiskt mål att sluta könsklyftan för att få adekvat tillgång på de färdigheter och den kunskap som krävs.

Även bland Erasmus-studenterna finns det inom olika studieområden ganska stora skillnader vad gäller kön. Kvinnliga Erasmus-studenter läser språk i mycket större utsträckning än män (84 % kvinnor) och även pedagogik (81 % kvinnor), medan män överväger bland Erasmus-studenter inom ingenjörskonst (77 %) och matematik (65 %) (tabell 9). Dessa variationer återfinns emellertid bland högskolestuderande i allmänhet och utgör därför inte någon allvarlig könspreferens i urvalet av Erasmus-studenter.

Överhuvudtaget är **ekonomi** (24 % av alla Erasmus-studenter) och **språk** (19 %) **mycket mer populära** bland Erasmus-studenter än bland högskolestudenter allmänt sett. Med undantag för samhällsvetenskap (10 %), ingenjörskonst (9 %) och juridik (8 %), är de flesta andra ämnesområden något underrepresenterade bland Erasmus-studenter.

Vad gäller hemland, var den största andelen studerande inom **ekonomi** inskrivna i Sverige (91 % av alla svenska Erasmus-studenter), Irland (34 %) och Frankrike (28 %). Inom **språk** fanns den största andelen i Förenade kungariket (31 % av alla brittiska studenter) och Irland (22 %) (tabell 11).

1.6 - Längd på studierna utomlands

(Tabell 10)

Den genomsnittliga längden på studierna utomlands för Erasmus-studenter är nästan 7 månader. Allmänt sett tillbringade **42 %** av de studenter som deltog i enkäten **mellan 4 och 6 månader utomlands**: 25 % tillbringade 7-9 månader, och 21 % tillbringade 10-12 månader (dvs. ett helt läsår). Bara 12 % tillbringade 3 månader utomlands, vilket är den kortaste tid man kan få bidrag till från Erasmus (Tabell 10).

Längden på studietiden utomlands beror delvis på studenternas ämnesområde. Den längsta genomsnittliga vistelsen utomlands är för studenter inom ämnen som företagsekonomi, språk, samhällsvetenskap och ingenjörskonst. Den genomsnittliga vistelsen utomlands är för det mesta kortare inom ämnesområden som vanligtvis är underrepresenterade i Erasmus. Det är möjligt att andra faktorer, till exempel verksamheten under tiden utomlands, påverkar längden på vistelsen: praktik, arbete med avhandling och laboratoriearbete.

2 - Erasmus-studenternas och deras föräldrars sociala ställning

2.1 - Familjebakgrund

(Tabell 12 och 13)

En tredjedel av de studenter som deltog i undersökningen angav att i de vanliga fall bor tillsammans med föräldrarna i hemlandet. Denna typ av boende är särskild vanlig i Sydeuropa. De högsta andelarna fanns i Spanien (75 %), Italien (66 %), Grekland (56 %) och Portugal (55 %). Ytterligare en tredjedel av Erasmus-studenterna bor i hyrda rum eller studentbostäder, vilket är vanligast i norra Europa, medan en fjärdedel delar bostad med andra studenter (tabell 12).

84 % Erasmus-studenter har syskon, fastän nästan hälften svarade att de bara hade ett syskon. Denna andel är ganska lika för alla länder utom för Irland där bara 10 % Erasmus-studenter har ett syskon medan 68 % har två eller fler syskon (tabell 13).

Tre fjärdedelar av studenterna svarade att ett eller flera syskon läste eller hade läst vid högskolan. Den största andelen var i Italien (93 %), Irland (85 %) och Belgien (85 %) (tabell 13). När dessa siffror jämförs med den högsta utbildningsnivån för studenternas föräldrar, är de särskilt intressanta vad gäller Italien där bara 18 % Erasmus-studenter sade att båda föräldrarna hade högskoleexamen (tabell 17).

I genomsnitt var det dock **bara 20 % av studenterna som svarade att deras syskon hade studerat utomlands**, trots att en tredjedel svenska studenter och en fjärdedel studenter från Spanien och Irland svarade att minst ett syskon hade läst utomlands. Dessutom svarade **82 % av studenterna** att de var **den första familjemedlemmen som läste utomlands** (tabell 13).

86 % av de Erasmus-studenter som deltog i enkäten angav att deras föräldrar under studenternas vistelse utomlands hade ett eller flera hemmavarande barn som de försörjde. Den högsta andelen fanns i Grekland (97 %), Spanien (95 %), Belgien (94 %), Irland (94 %) och Italien (93 %). Sammanlagt var det nästan en av fem Erasmus-studenter som angav att föräldrarna hade fler än två hemmavarande barn som de försörjde under studenternas vistelse utomlands. I Irland var denna andel mycket hög (47 %) (tabell 13).

2.2 - Föräldrarnas yrken

(Tabell 14-16)

Studenterna ombads ange föräldrarnas huvudsakliga yrken. I frågeformuläret fanns en omfattande förteckning över ISCO-koderna (*International Standard Classification of Occupations*) som används av Eurostat och OECD. För att förenkla tolkningen och läsningen av uppgifterna samlades emellertid yrkena i sex stora kategorier: ledningspersonal och vetenskaplig personal, specialister och tekniker, kontors-, service- och försäljningspersonal, hantverk och handel, icke yrkesverksamma eller arbetslösa, och övriga yrken.

Nästan en tredjedel av de studenter som deltog i enkäten **angav att båda föräldrarna tillhörde ledningspersonal eller var specialister eller tekniker, nästan samma andel (30 %) angav att endast fadern hade ett sådant arbete och ytterligare 6 % angav endast modern** (tabell 16).

Den högsta andelen studenter med båda föräldrarna som arbetade inom ledning eller var specialister eller tekniker fanns i Sverige (54 %), Norge (46 %) och Portugal (42 %). I Spanien, Italien, Österrike och Irland däremot angav drygt två femtedelar av Erasmus-studenterna att ingendera förälder hade ett sådant yrke.

Sammanlagt hade två tredjedelar av Erasmus-studenterna föräldrar som var ledningspersonal, specialister eller tekniker (tabell 14). Denna andel är rätt större än för befolkningen i allmänhet. Till exempel har färre än 40 % sysselsatta i åldern 45 år och därutöver sådana yrken (tabell 15). Likaledes var det i andra ändan färre än 10 % Erasmus-studenter som svarade att föräldrarna arbetade inom hantverk eller handel eller hade andra enkla yrken (tabell 14), medan nästan en tredjedel yrkesverksamma i åldern 45 år och därutöver har sådana yrken 45 (tabell 15).

Bara 2 % av de studenter som deltog i enkäten svarade att deras föräldrar antingen var arbetslösa eller inte yrkesverksamma.

2.3 - Föräldrarnas utbildningsnivå

(Tabell 17 och 18)

36 % av de studenter som deltog i enkäten svarade att **båda föräldrarna hade en högskoleexamen eller annan högskolemerit. Ytterligare 16 % svarade att endast fadern hade sådan utbildning och 8 % angav att modern hade en sådan merit** (tabell 17).

Den högsta andelen Erasmus-studenter med båda föräldrarna som har en högskoleexamen fanns bland skandinaverna (Sverige 57 %, Danmark 55 % och Norge 53 %) samt tyskarna (51 %). Den lägsta andelen fanns i Italien (18 %) (tabell 17).

I den europeiska arbetskraftsundersökningen (1995) framgick att endast 19 % personer i Europeiska Unionen i åldern 25-59 år har en högskoleexamen och att denna andel är ännu lägre bland personer som är 45 år och därutöver (vilket är ungefär åldersgruppen för föräldrarna till Erasmus-studenter) (Tabell 18).

3 - Ekonomiska och finansiella frågor⁶

3.1 - Föräldrarnas inkomst

(Tabell 19)

Studenterna ombads uppskatta föräldrarnas inkomstnivå i förhållande till det genomsnittliga inkomstläget i hemlandet.

53 % bedömde föräldrarnas inkomst som genomsnittlig eller under genomsnittet. De högsta andelarna registrerades bland finska och österrikiska studenter (båda 61 %).

Bara 6 % av studenter som deltog i enkäten bedömde föräldrarnas inkomst som betydligt över genomsnittet. Denna andel varierade mellan 2 % i Spanien och 18 % i Nederländerna.

3.2 - Studenternas inkomst i hemlandet

(Tabell20)

Erasmus-studenter som i vanliga fall inte bor hemma hos föräldrarna **beräknade att deras genomsnittliga månadsinkomst under studietiden i hemlandet motsvarade €530, av vilket 27 % kom från ett offentligt bidrag eller lån och 51 % var bidrag från familjen.**

Vad gäller kontanter skiljer sig den genomsnittliga månadsinkomsten ganska mycket länderna emellan, från €330 i Portugal till €820 i Norge (tabell 20). **Dock beror dessa siffror mycket på levnadskostnaderna i varje land. Om man tar hänsyn till den lokala köpkraften blir skillnaderna mellan studenternas inkomster i de olika länderna mindre.**

Studenternas genomsnittliga inkomster skilde sig något åt beroende på föräldrarnas inkomstnivå, från i genomsnitt nästan €560 per månad för studenter i familjer med den högsta inkomsten till €490 för studenter från familjer med lägre inkomst. Emellertid är skillnaderna betydande vad gäller inkomstkälla. Studenter från låginkomstfamiljer fick nästan hälften (49 %) av inkomsten från offentliga bidrag eller lån och mindre än en fjärdedel (24 %) från familjen, medan studenter från familjer med den högsta inkomsten fick större delen av sin inkomst (62 %) från familjen och mindre än en femtedel (19 %) från offentliga bidrag eller lån.

Av enkäten framkommer även avsevärda skillnader mellan länder vad gäller omfattningen på offentliga respektive privata bidrag (de senare huvudsakligen från familjen). **I Grekland utgör familjens bidrag i genomsnitt 85 % av Erasmus-studenternas inkomst medan offentliga bidrag och lån i Sverige och Norge utgör tre fjärdedelar eller mer av studenternas inkomst.**

⁶ **Kommentar:** För att kunna fastställa en gemensam studentpopulation för tolkningen av frågorna och svaren som gäller ekonomiska och finansiella frågor antogs följande regler:

Studenter omfattade dem som

- tillhandahöll fullständiga svar på alla frågor på sidan B i frågeformuläret (summa av utgifter hemma, deltagande i utgifterna hemma, summa av utgifter utomlands, summa av inkomster hemma, inkomstkällor hemma, summa inkomster utomlands och inkomstkällor utomlands),
- angav föräldrarnas inkomst,
- angav utgifter och inkomster inom följande spännvidd,
 - Utgifter hemma :€ 0 - 1500
 - Inkomster hemma: € 0 - 1500
 - Utgifter utomlands : € 100 - 2000
 - Inkomster utomlands: € 100 - 2000

Det var nödvändigt att fastställa en övre gräns eftersom det efter valideringen av uppgifterna fortfarande fanns vissa mycket höga nivåer i databasen. De gränser som valts eliminerar de högsta 0,5 % av värdena. Förfarandet är berättigat eftersom de genomsnittliga statistiska värdena påverkas av extrema värden.

3.3 - Erasmus-stipendier

(Tabell 21-24)

De genomsnittliga stipendierna som Erasmus-studenterna fick för en studievistelse utomlands under läsåret 1997/98 **var på €830 per student eller €120 per månad** (tabell 21). Studenter från Grekland och Portugal fick de högsta stipendierna (i genomsnitt ungefär €1 600 per student). Däremot fick de finska och de svenska studenterna de lägsta Erasmus-stipendierna (cirka €500 per student eller €80 per månad). Dessa skillnader återspeglar nationella riktlinjer för utdelande av Erasmus-stipendier samt skillnader i levnadskostnaderna i värdlandet eller tillgången på andra former av ekonomiskt stöd.

Varje år åker ett antal Erasmus-studenter utomlands utan Erasmus-stipendium (tabell 22). Läsåret 1997/98 hade nästan 9 % Erasmus-studenter inget Erasmus-stipendium, men skillnaderna var stora mellan länderna. I många länder hade över 95 % av utbytesstudenterna ett Erasmus-stipendium, men i några länder (Norge, Österrike, Belgien och Frankrike) låg det talet under 80 %. I dessa länder finns det nationella eller regionala offentliga system för studiebidrag som kompletterar Erasmus. Det bör noteras att 13 % Erasmus-studenter i Portugal (som är ett land där det inte finns mycket offentliga medel för studenter) inte fick något Erasmus-stipendium.

Trots detta svarade nästan hälften (**47 %**) av de studenter som deltog i enkäten och som inte fick något Erasmus-stipendium att de **"inte hade några ekonomiska problem" under sin Erasmus-vistelse utomlands** (tabell 23) - vilket är bara marginellt mer än de studenter som deltog i enkäten och som hade ett Erasmus-stipendium (43 %) (tabell 24). Det finns emellertid tydliga skillnader vad gäller typ av och nivå på de system för offentligt stöd som finns i deras hemländer. I länder med en hög nivå av offentligt stöd (Danmark, Finland, Nederländerna, Norge och Sverige) hade 60-65 % Erasmus-studenter inga ekonomiska problem utomlands, medan motsatsen gällde för Grekland, Italien och Portugal (länder med lågt ekonomiskt stöd), där mellan två tredjedelar och tre fjärdedelar studenter sade att de hade vissa ekonomiska svårigheter (tabell 23-24).

En avsevärd andel studenter svarade att deras Erasmus-stipendium var otillräckligt, särskilt studenter från länder där det finns lite eller inget annat offentligt stöd till studier utomlands. Studenter med Erasmus-stipendium nämnde oftare detta än studenter utan Erasmus-stipendium (34 % respektive 25 %).

Ett annat stort problem för studenter såväl med som utan Erasmus-stipendium under studieviselsen utomlands var att de var tvungna att lämna sin bostad i hemlandet, förutom vad gällde studenter från länder där det är vanligast att bo hemma hos föräldrarna.

Allmänt sett verkar det som om studenter som inte fick något Erasmus-stipendium hade färre ekonomiska problem än andra Erasmus-studenter, särskilt studenter från länder där ytterligare stöd för studenter ligger på mellan hög till hög nivå.

3.4 - Studenternas inkomst under Erasmus-vistelsen utomlands

(Tabell 25-26)

Familjens bidrag utgjorde nästan hälften (47 %) av inkomsten utomlands för studenter som inte hade något Erasmus-stipendium. Familjens bidrag är särskilt omfattande för studenter från Belgien (85 %), Portugal (84 %), Grekland (81 %) och Italien (77 %) (tabell 25).

Allmänt sett låg den genomsnittliga inkomsten för studenterna som deltog i enkäten under deras Erasmus-vistelse utomlands på nästan €600 (tabell 26). **Familjens bidrag på 44 % var den huvudsakliga inkomstkällan, därefter offentliga bidrag och lån (21 %) och Erasmus-stipendiet (20 %).**

Föräldrarnas inkomstnivå verkar ha haft lite inflytande på studenternas inkomst utomlands. Studenter från låginkomstfamiljer hade en genomsnittlig månadsinkomst på €570 jämfört med €630 för studenter från höginkomstfamiljer, trots att bidrag från familjen utgjorde en större andel av inkomsten för studenter från mer bemedlade familjer, medan offentliga bidrag och lån (däribland Erasmus-stipendium) utgjorde en lägre andel (tabell 26).

Hur betydelsefullt Erasmus-stipendiet är som inkomstkälla beror på de olika synsätten på fördelningen i enskilda länder. Varje Erasmus-kontor har uppgiften att fastställa riktlinjerna för fördelningen av Erasmus-stipendier. Kontoren har möjligheten att bestämma om de skall ge höga stipendier till ett litet antal studenter eller relativt låga stipendier till ett större antal studenter. Syftet med denna flexibilitet är att gemenskapens medel skall kunna komplettera nationella medel eller andra medel för studentutbyte. Denna flexibilitet påverkar emellertid inte bara i hur stor utsträckning platser tas tillvara i varje land, men även valet av det land man reser till och hur länge man stannar utomlands, särskilt vad gäller studenter från länder där det inte finns nationella bidrag till studier utomlands.

Erasmus-stipendiet utgjorde ungefär två femtedelar av månadsinkomsten för studenterna från Österrike, Portugal och Grekland. Allmänt utgjorde offentliga bidrag och lån (däribland Erasmus-stipendiet) minst två tredjedelar av inkomsten för studenter från de nordiska länderna. Endast i Sverige utgjorde Erasmus-stipendiet mindre än 10 % av Erasmus-studenternas totala inkomst (tabell 26).

3.5 - Extra kostnader p.g.a. utlandsstudier

(Tabell 27-28)

Studenter som i hemlandet bodde hemma hos föräldrarna svarade att deras genomsnittliga månadsutgifter låg på cirka €280 jämfört med en genomsnittlig inkomst på €270, av vilket mindre än 5 % var bostadskostnader (tabell 27-28). Under studievistelsen utomlands blev deras månadsutgifter mer än det dubbla och uppnådde i genomsnitt nästan €590 - den huvudsakliga ökningen var naturligtvis på grund av bostadskostnader, fastän även "övriga kostnader" steg avsevärt. **Den ytterligare månatliga kostnaden för studier utomlands var i genomsnitt €310 för studenter som i vanliga fall bodde hemma hos föräldrarna.**

De högsta extra kostnaderna för studier utomlands för studenter som i vanliga fall bor hemma hos föräldrarna rapporterades av norska (€420) och svenska (€390) studenter. De lägsta kostnaderna rapporterades av brittiska studenter (€210).

Studenter som i vanliga fall inte bor hemma hos föräldrarna hade utgifter på i genomsnitt €530 i månaden i hemlandet (däribland nästan €200 för bostad). Under studietiden utomlands låg deras utgifter på i genomsnitt €660 per månad, inklusive €240 för bostad. Allmänt sett ökade de genomsnittliga månadsutgifterna för dessa studenter med 25 % under studietiden utomlands, fastän bostadskostnaderna i genomsnitt endast var 20 % högre.

Det största ökningen i de sammanlagda månatliga kostnader anmäldes av studenter från Portugal (€260) och Grekland (€250) . Den lägsta ökningen rapporterades av brittiska studenter (€30).

För studenter som i hemlandet bor hemma hos föräldrarna täckte Erasmus-stipendiet nästan 40 % av de extra utgifterna. Dock täckte det nästan 80 % av de ytterligare utgifterna för de studenter som inte bor hemma hos föräldrarna (två tredjedelar av alla studenter som deltog i enkäten).

Bilaga 1

STATISTISKA TABELLER

Allmänna frågor och frågor rörande högskolestudier		
Tabellnummer	Tabellrubrik	Källa
Tabell 1	Sammanlagt antal tillgängliga platser för Erasmus-studenter 1997/98	Kommissionen
Tabell 2	Faktiskt studentutbyte inom Erasmus 1997/98: sammanlagt antal studenter	Kommissionen
Tabell 3	Faktiskt studentutbyte inom Erasmus 1997/98: andel utnyttjade platser per land	Kommissionen
Tabell 4	Bedömning av Erasmus-vistelsen utomlands ur social och kulturell synvinkel, enligt hemland	Enkät
Tabell 5	Bedömning av Erasmus-vistelsen utomlands ur akademisk synvinkel, enligt hemland	Enkät
Tabell 6	Bedömning av Erasmus-vistelsen utomlands ur akademisk synvinkel, enligt värdland	Enkät
Tabell 7	Ålder vid tiden för Erasmus-vistelsen utomlands, enligt hemland	Enkät
Tabell 8	Studieår vid tiden för Erasmus-vistelsen utomlands, enligt hemland	Enkät
Tabell 9	Erasmus-studenternas kön, enligt ämnesområde	Enkät
Tabell 10	Längd på Erasmus-vistelsen utomlands, enligt hemland	Enkät
Tabell 11	Faktiskt studentutbyte inom Erasmus 1997/98, enligt ämnesområde	Kommissionen

Studenternas och deras föräldrars sociala ställning		
Tabellnummer	Tabellrubrik	Källa
Tabell 12	Erasmus-studenternas vanliga boende, enligt hemland	Enkät
Tabell 13	Familjebakgrund, enligt hemland	Enkät
Tabell 14	Erasmus-studenternas föräldrars yrken, enligt hemland	Enkät
Tabell 15	Yrken för sysselsatta personer i ålder 45 år och äldre, 1997	Kommissionen
Tabell 16	Föräldrarnas yrken: andel Erasmus-studenter vars föräldrar är ledningspersonal, specialister eller tekniker, enligt hemland	Enkät
Tabell 17	Föräldrarnas utbildningsnivå: andel Erasmus-studenter vars föräldrar har högskoleexamen, enligt hemland	Enkät
Tabell 18	Personer mellan 25 och 59 år med högskoleexamen, enligt åldersgrupp	Kommissionen

Ekonomiska och finansiella frågor		
Tabellnummer	Tabellrubrik	Källa
Tabell 19	Bedömning av inkomstnivån hos föräldrarna till Erasmus-studenter, enligt hemland	Enkät
Tabell 20	Månadsinkomst och viktigaste inkomstkällor under studierna i hemlandet	Enkät
Tabell 21	Erasmus-studentutbyte: genomsnittliga stipendier 1997/98, enligt hemland	Kommissionen
Tabell 22	Andel Erasmus-studenter utan Erasmus-stipendium 1997/98	Kommissionen
Tabell 23	Ekonomiska problem hos studenter utan Erasmus-stipendium under vistelsen utomlands	Enkät
Tabell 24	Ekonomiska problem hos studenter med Erasmus-stipendium under vistelsen utomlands	Enkät
Tabell 25	Inkomstkällor för studenter utan Erasmus-stipendium under vistelsen utomlands	Enkät
Tabell 26	Månadsinkomst och viktigaste inkomstkällor under Erasmus-vistelsen period utomlands och föräldrarnas ekonomiska ställning, enligt hemland	Enkät
Tabell 27	Månatliga utgifter under studierna hemma, extra utgifter p.g.a. studier utomlands, enligt studenternas boendeform och enligt hemland	Enkät
Tabell 28	Extra kostnader utomlands, enligt studenternas boendeform i hemlandet	Enkät

Tabell 1

Totalt antal tillgängliga Erasmus-platser under 1997/1998

		Land där den mottagande högskolan ligger																	TOTALT
		BE	DK	DE	GR	ES	FR	IRL	IT	LUX	NL	AT	PT	FIN	SWE	UK	IS	NO	
Land där hemmahögskolan ligger	BE		190	892	189	1008	1258	256	592	2	878	186	259	335	314	1085	12	132	7588
	DK	205		655	82	443	521	90	272	0	291	93	69	132	145	809	24	131	3962
	DE	1021	713		874	3792	6864	1106	3088	7	1854	611	640	1274	1449	6633	66	549	30541
	GR	279	116	666		364	664	68	407	1	226	135	138	200	144	599	13	61	4081
	ES	1325	560	3501	459		5526	472	3303	2	1188	487	988	424	585	4100	37	207	23164
	FR	1138	508	5769	682	5162		1176	2720	11	1210	635	844	636	982	8868	29	308	30678
	IRL	195	62	817	48	364	1046		188	0	191	75	53	134	92	252	4	48	3569
	IT	926	358	2847	485	3240	3331	272		2	714	511	489	298	419	2482	24	164	16562
	LUX	0	0	5	0	1	22	0	1		0	8	2	0	0	0	0	0	39
	NL	772	326	1547	206	1066	1157	259	515	0		185	221	489	653	2353	14	238	10001
	AT	161	97	456	103	409	597	101	448	2	195		126	135	193	671	12	77	3783
	PT	312	83	556	143	842	858	58	447	0	210	112		108	93	595	4	54	4475
	FIN	338	184	1346	216	399	645	179	288	0	584	176	130		225	1557	11	63	6341
	SWE	361	155	1373	141	487	997	153	311	0	668	206	107	191		1307	13	101	6571
UK	919	750	4976	652	3475	7709	344	1978	0	2067	515	574	1295	1226		29	400	26909	
IS	9	21	58	4	25	20	9	16	0	18	10	4	5	14	37			250	
NO	113	138	493	43	157	324	68	141	0	240	84	58	66	103	443			2471	
TOTALT	8074	4261	25957	4327	21234	31539	4611	14715	27	10534	4029	4702	5722	6637	31791	292	2533	180985	

Tabell 2

Faktiskt Erasmus-studentutbyte under 1997/1998: sammanlagt antal studenter

		Land där den mottagande högskolan ligger																		TOTALT
		BE	DK	DE	GR	ES	FR	IRL	IT	LUX	NL	AT	PT	FIN	SWE	UK		IS	NO	
Land där hemmahögskolan ligger	BE		93	445	51	691	714	171	306		500	100	89	141	171	706		5	50	4233
	DK	59		266	6	218	273	63	77		104	67	16	23	34	543		7	39	1795
	DE	283	227		160	1941	2813	663	1096	1	664	212	127	369	761	4259		17	192	13785
	GR	88	19	197		169	248	23	123		89	38	35	41	46	300			15	1431
	ES	696	313	1719	130		2687	370	1525		760	185	386	181	310	3098		19	89	12468
	FR	225	190	2374	160	2574		786	753	3	561	230	213	277	410	5953		4	108	14821
	IRL	87	14	402	12	181	533		77		81	36	13	32	13	79		2	2	1564
	IT	454	186	1375	113	2035	1798	192			448	250	221	176	240	1673		13	97	9271
	LUX			5	1	9	21	3	3			10	2	1	2	8			1	66
	NL	245	105	460	44	585	568	126	137			76	53	182	349	1173		6	81	4190
	AT	71	71	169	32	339	403	79	321	4	121		44	62	140	533		9	44	2442
	PT	121	29	205	14	340	324	32	194		137	28		32	46	317			15	1834
	FIN	111	37	618	85	194	267	103	110		344	126	39		57	947		2	12	3052
	SWE	131	26	663	32	264	520	99	82		308	160	12	17		917		5	28	3264
	UK	259	182	1860	149	1706	3883	88	818		684	176	111	294	303			5	64	10582
	IS	7	16	20	1	14	8	1	2		13	8		3	9	11			113	
	NO	25	55	185	21	132	132	24	43		108	39	20	14	25	248			1071	
	TOTALT	2862	1563	10969	1011	11392	15197	2824	5667	8	4922	1741	1381	1845	2916	20770		94	837	85999

Tabell 3

Faktiskt Erasmus-studentutbyte under 1997/1998: deltagarandel enligt land (i procent)

		Land där den mottagande högskolan ligger																Deltagarandel enligt hemland	
		BE	DK	DE	GR	ES	FR	IRL	IT	LUX [1]	NL	AT	PT	FIN	SWE	UK	IS		NO
Land där hemmahögskolan ligger	BE		49	50	27	69	57	67	52		57	54	34	42	54	65	42	38	56
	DK	29		41	7	49	52	70	28		36	72	23	17	23	67	29	30	45
	DE	28	32		18	51	41	60	35		36	35	20	29	53	64	26	35	45
	GR	32	16	30		46	37	34	30		39	28	25	21	32	50	0	25	35
	ES	53	56	49	28		49	78	46		64	38	39	43	53	76	51	43	54
	FR	20	37	41	23	50		67	28		46	36	25	44	42	67	14	35	48
	IRL	45	23	49	25	50	51		41		42	48	25	24	14	31	50	4	44
	IT	49	52	48	23	63	54	71			63	49	45	59	57	67	54	59	56
	LUX [1]																		
	NL	32	32	30	21	55	49	49	27			41	24	37	53	50	43	34	42
	AT	44	73	37	31	83	68	78	72		62		35	46	73	79	75	57	65
	PT	39	35	37	10	40	38	55	43		65	25		30	49	53	0	28	41
	FIN	33	20	46	39	49	41	58	38		59	72	30		25	61	18	19	48
	SWE	36	17	48	23	54	52	65	26		46	78	11	9		70	38	28	50
	UK	28	24	37	23	49	50	26	41		33	34	19	23	25		17	16	39
	IS	78	76	34	25	56	40	11	13		72	80	0	60	64	30			45
	NO	22	40	38	49	84	41	35	30		45	46	34	21	24	56			43
Deltagarandel enligt värdland		35	37	42	23	54	48	61	39	30	47	43	29	32	44	65	32	33	48

[1] Ingen fördelning enligt land har gjorts p.g.a. det låga antalet studenter.

Tabell 4**Bedömning av Erasmus-vistelsen utomlands ur social och kulturell synpunkt (procent*)**

	Land där hemmahögskolan ligger															Totalt
	BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	NL	AT	PT	FI	SW	UK	NO	
Mycket positiv	75	59	78	88	81	84	81	81	76	85	88	65	75	75	78	79
Positiv	23	38	20	12	19	16	18	18	22	14	11	34	24	22	21	19
Negativ	2	3	2	0	0	0	1	1	2	1	1	1	1	4	1	1
Mycket negativ	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(415)	(169)	(1544)	(1230)	(1569)	(178)	(1007)	(173)	(416)	(296)	(186)	(291)	(365)	(869)	(89)	(8796)

Fråga: Anser ni att Er erfarenhet av Erasmus var ur social och kulturell synpunkt

*Alla Erasmus-studenter som deltog i enkäten

Vägd tabell

Tabell 5**Bedömning av Erasmus-vistelsen utomlands ur akademisk synpunkt (procent*)**

	Land där hemmahögskolan ligger															Totalt
	BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	NL	AT	PT	FI	SW	UK	NO	
Mycket positiv	37	24	32	47	39	43	45	31	28	41	57	26	29	31	28	37
Positiv	55	62	56	46	55	53	49	59	61	55	39	64	61	55	57	54
Negativ	6	12	11	6	6	3	5	10	11	4	2	10	10	13	14	8
Mycket negativ	1	2	1	1	1	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(440)	(182)	(1544)	(1246)	(1573)	(178)	(1005)	(174)	(416)	(299)	(189)	(301)	(367)	(943)	(94)	(8951)

Fråga: Anser ni att Er erfarenhet av Erasmus var ur akademisk synpunkt

*Alla Erasmus-studenter som deltog i enkäten

Vägd tabell

Tabell 6**Bedömning av Erasmus-vistelsen utomlands ur akademisk synpunkt enligt värdland (procent*)**

BE	värdland															Totalt	
	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	NL	AT	PT	FI	SW	UK	NO	Annat		
Mycket positiv	38	48	39	28	34	22	34	33	44	32	33	42	44	42	45	51	37
Positiv	54	49	54	61	55	62	49	58	53	62	53	49	52	51	49	49	54
Negativ	8	4	6	10	10	14	16	9	4	5	14	8	4	6	4	0	8
Mycket negativ	0	0	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0	1	1	2	0	1
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(289)	(211)	(1035)	(1136)	(1548)	(156)	(581)	(348)	(472)	(169)	(162)	(233)	(362)	(2044)	(116)	(18)	(8881)

Fråga: Anser ni att Er erfarenhet av Erasmus var ur akademisk synpunkt *Alla Erasmus-studenter som deltog i enkäten

Tabell 7

Ålder vid tiden för Erasmus-vistelsen utomlands enligt hemland (procent*)

	Land där hemmahögskolan ligger															Totalt
	BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	NL	AT	PT	FI	SW	UK	NO	
Högst 20 år	26	1	2	13	24	17	2	66	15	7	13	7	2	49	7	17
21 år	27	6	10	19	30	24	12	21	26	15	24	16	11	26	14	20
22 år	25	15	23	23	23	28	26	8	27	20	24	22	18	9	13	21
23 år	13	21	20	16	13	17	25	2	18	20	20	19	21	4	17	16
24 år	5	17	16	14	6	7	17	1	8	13	7	15	21	3	20	11
25 år	1	15	10	8	2	3	8	1	2	11	4	7	10	2	12	6
26 år	1	9	7	3	1	2	5	0	2	6	2	4	6	1	5	3
27 år och äldre	2	15	11	5	1	3	6	1	3	8	5	9	10	7	13	6
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(457)	(187)	(1548)	(1316)	(1576)	(178)	(1006)	(177)	(416)	(300)	(188)	(352)	(369)	(1054)	(95)	(9219)
Genomsnittsålder	23,1	25,6	24,7	23,6	22,9	23,0	24,2	21,4	23,1	24,2	23,6	24,5	25,1	22,7	25,0	23,7

Fråga: Ålder

*Alla Erasmus-studenter som deltog i enkäten

Vägd tabell

Tabell 8

Studieår vid tiden för Erasmus-vistelsen utomlands enligt hemland (procent*)

	Land där hemmahögskolan ligger															Totalt
	BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	NL	AT	PT	FI	SW	UK	NO	
Första studieåret	7	8	0	2	2	4	2	6	0	1	2	12	4	4	7	3
Andra studieåret	9	30	12	15	12	6	5	19	8	13	13	21	18	26	20	14
Tredje studieåret	37	30	40	27	34	44	33	69	32	15	26	29	37	67	21	38
Fjärde studieåret	35	14	27	38	45	28	32	5	36	27	54	21	26	3	26	29
Femte studieåret	7	10	13	11	4	14	17	1	19	22	5	12	11	0	17	10
Sjätte studieåret	3	4	4	3	1	2	8	0	5	12	0	4	3	1	6	4
Sjunde studieåret eller senare	2	3	3	4	1	2	4	0	1	10	1	2	2	0	4	2
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(300)	(178)	(1496)	(792)	(1132)	(133)	(945)	(158)	(348)	(290)	(122)	(309)	(358)	(941)	(83)	(7583)
Studieår i genomsnitt	3,4	3,1	3,6	3,7	3,4	3,6	4,0	2,8	3,8	4,4	3,5	3,2	3,4	2,7	3,6	3,5

Fråga: Vilket studieår i ordningen

*Alla Erasmus-studenter som deltog i enkäten

Vägd tabell

Tabell 9**Erasmus-studenternas kön, enligt ämnesområde (procent*)**

	Ämnesområde																Totalt
	Jordbr	Arkit	Konst	Föret	Underv	Ing	Geo	Hum	Spr	Jur	Mat	Med	Nat	Samh	Kom	Andra	
Kvinnor	42	46	65	52	81	23	63	63	84	58	35	66	51	62	67	63	59
Män	58	54	35	48	19	77	37	37	16	42	65	34	49	38	33	37	41
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(235)	(256)	(342)	(1626)	(355)	(861)	(126)	(417)	(1520)	(896)	(259)	(480)	(460)	(790)	(206)	(114)	(8943)

Fråga: Kön

*Alla Erasmus-studenter som deltog i enkäten

Vägd tabell

Tabell 10**Längd på Erasmus-vistelsen utomlands, enligt hemland (procent*)**

	Land där hemmahögskolan ligger															Totalt
	BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	NL	AT	PT	FI	SW	UK	NO	
3 månader	27	21	6	10	9	22	7	16	10	9	14	23	10	20	25	12
4 - 6 månader	42	65	53	27	34	62	50	16	77	45	44	44	51	23	48	42
7 - 9 månader	16	6	21	39	30	11	26	35	6	22	21	16	15	29	9	25
10 - 12 månader	14	9	20	24	28	5	16	33	7	24	21	17	24	28	18	21
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(461)	(187)	(1544)	(1308)	(1579)	(178)	(1005)	(175)	(416)	(300)	(189)	(352)	(367)	(1006)	(95)	(9162)
Genomsnittlig längd	5,7	5,2	6,8	7,6	7,5	5,1	6,9	7,8	5,4	6,9	6,7	6,0	6,5	7,1	5,8	6,9

Fråga: Hur länge varade er Erasmus-period?

*Alla Erasmus-studenter som deltog i enkäten

Vägd tabell

Tabell 11

Faktiskt Erasmus-studentutbyte under 1997/1998 enligt ämnesområde

		Land där hemmahögskolan ligger																TOTALT	
		BE	DK	DE	GR	ES	FR	IRL	IT	LUX	NL	AT	PT	FIN	SWE	UK	IS		NO
Ämnesområde	Jordbruksvetenskap	127	21	125	48	286	253	13	145		109	59	66	81	40	66		7	1446
	Arkitektur, stads- och lokalplanering	167	68	481	35	456	283	9	631	2	71	136	125	36	11	165		30	2706
	Konst och design	165	54	516	92	451	331	36	411	3	189	106	88	179	6	568	17	38	3250
	Företagsekonomi och företagsledning	984	312	3222	182	2150	4155	524	996	4	1144	558	165	814	2981	2206	10	189	20596
	Undervisning, lärarutbildning	263	210	490	48	423	189	27	192	19	375	268	97	209	14	321	10	108	3263
	Ingenjörskonst	315	145	1448	99	1617	1982	51	776	3	168	155	201	381	63	546	3	85	8038
	Geografi, geologi	19	17	224	29	171	167	8	186	1	112	24	38	45	2	149	2	19	1213
	Humaniora	109	119	551	91	439	391	60	623	3	71	105	29	110	20	275	13	36	3046
	Språk och språkvetenskap	678	369	2523	255	2450	3068	342	1846	5	268	370	249	221	6	3313	23	139	16125
	Juridik	347	124	1363	106	1075	1054	59	860	6	340	242	71	112	20	875	20	98	6773
	Matematik, informatik	46	17	359	56	267	406	66	199		26	75	39	50	15	203	1	16	1841
	Medicinvetenskap	335	75	614	96	620	216	23	340	1	259	86	186	341	7	229	2	120	3550
	Naturvetenskap	64	31	537	78	490	867	72	399	1	80	99	107	83	15	364	4	25	3316
	Samhällsvetenskap	455	183	1006	173	1221	1215	214	1250	14	802	111	279	289	46	1104	9	139	8515
	Kommunikations- och informationsvetenskap	104	34	161	18	266	155	47	56	4	80	30	67	62	16	127		8	1235
	Andra studieområden	55	16	165	25	86	89	13	29		96	18	27	39	2	71		14	752
Icke angivna studieområden								332										335	
TOTALT	4233	1795	13785	1431	12468	14821	1564	9271	66	4190	2442	1834	3052	3264	10582	113	1071	85999	

Tabell 12

Erasmus-studenternas vanliga boende, enligt hemland (procent*)

	Land där hemmahögskolan ligger															Totalt
	BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	NL	AT	PT	FI	SW	UK	NO	
Hos föräldrarna	37	4	12	75	30	56	66	44	16	27	55	3	12	12	10	34
Studentbostad	52	36	33	3	46	18	5	9	68	21	14	74	70	34	33	32
Delad lägenhet med andra studenter	9	25	43	19	17	17	26	43	13	35	23	7	10	48	37	26
Annat	2	35	12	4	7	9	4	4	4	17	8	15	8	7	20	8
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(455)	(181)	(1544)	(1282)	(1576)	(178)	(1006)	(175)	(416)	(298)	(190)	(334)	(365)	(929)	(94)	(9022)

Fråga: Som studerande bor Ni i vanliga fall (i Ert hemland)

*Alla Erasmus-studenter som deltog i enkäten

Vägd tabell

Tabell 13

Familjebakgrund, enligt hemland (procent*)

	Land där hemmahögskolan ligger															Totalt
	BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	NL	AT	PT	FI	SW	UK	NO	
Antal syskon																
Inget	13	16	15	20	16	5	17	22	7	19	15	18	12	17	16	16
Ett	48	53	54	43	48	62	53	10	51	44	54	48	52	48	43	49
Två	33	31	21	30	33	24	21	29	29	29	20	30	32	31	35	28
Fler	6	0	10	8	4	8	10	39	13	8	11	4	5	5	6	8
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(428)	(167)	(1548)	(1250)	(1437)	(179)	(1004)	(175)	(415)	(285)	(187)	(324)	(344)	(984)	(91)	(8817)
Syskonens högskoleutbildning																
Ja	85	64	62	75	73	74	93	85	76	57	70	49	70	72	73	73
Ingen	15	36	38	25	27	26	7	15	24	43	29	51	30	28	27	27
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(374)	(146)	(1304)	(1014)	(1229)	(165)	(834)	(138)	(385)	(230)	(160)	(269)	(304)	(838)	(77)	(7466)
Syskonens studier utomlands																
Ja	22	23	17	26	13	23	19	27	17	14	15	20	33	22	23	20
Inga	78	77	83	74	87	77	81	73	83	86	85	80	67	78	77	80
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(372)	(145)	(1268)	(994)	(1222)	(159)	(821)	(135)	(386)	(223)	(154)	(264)	(302)	(826)	(77)	(7347)

(Tabell 13 - fortsättning)

	Land där hemmahögskolan ligger															Totalt
	BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	NL	AT	PT	FI	SW	UK	NO	
Antal barn som föräldrarna försörjer under vistelsen utomlands																
Inget	6	60	9	5	11	3	7	6	16	17	9	34	60	17	56	14
1 barn	30	27	37	21	32	22	31	17	31	33	30	34	25	25	25	29
2 barn	41	10	41	44	38	60	48	31	40	35	44	22	12	39	15	39
Fler än 2 barn	23	3	13	29	19	15	14	47	13	15	16	10	3	18	4	18
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(446)	(171)	(1474)	(1288)	(1549)	(176)	(958)	(177)	(403)	(282)	(184)	(330)	(361)	(1025)	(90)	(8914)
Första familjemedlemmen som studerar utomlands																
Ja	80	79	83	79	87	80	84	81	83	86	86	80	70	83	73	82
Nej	20	21	17	21	13	20	16	19	17	14	14	20	30	17	27	18
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(431)	(173)	(1526)	(1246)	(1535)	(177)	(991)	(173)	(415)	(290)	(189)	(338)	(361)	(989)	(92)	(8926)

Fråga: Antal syskon?

Fråga: Studerar de eller har de studerat vid en högskola?

Fråga: Studerar de eller har de studerat utomlands?

Fråga: Hur många barn hade Dina föräldrar försörjningsplikt för under Din Erasmus-period?

Fråga: Är Ni den första familjemedlemmen som studerar utomlands?

*Alla Erasmus-studenter som deltog i enkäten

Vägd tabell

Tabell 14

Erasmus-studenternas föräldrars yrken, enligt hemland (procent*)

	Land där hemmahögskolan ligger															Totalt
	BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	NL	AT	PT	FI	SW	UK	NO	
Ledningspersonal och vetenskaplig personal	69	60	63	45	52	56	46	53	76	46	58	56	72	66	70	57
Specialister och tekniker	6	8	11	9	12	9	10	7	4	12	7	7	9	11	6	10
Kontors-, service- och försäljningspersonal	16	24	16	26	23	17	29	26	12	28	22	29	13	16	19	21
Hantverk och handel, enkla yrken	7	7	6	15	11	13	11	12	5	12	11	6	5	4	5	9
Arbetslös eller icke yrkesverksam	2	1	3	3	2	1	2	2	2	1	1	2	1	2	0	2
Övriga	0	0	1	2	0	3	1	1	1	0	2	0	0	0	0	1
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(461)	(187)	(1548)	(1312)	(1566)	(178)	(1000)	(178)	(413)	(298)	(190)	(353)	(370)	(1046)	(94)	(9194)

Fråga: Vilket huvudsakligt yrke har Era föräldrar?

*Alla Erasmus-studenter som deltog i enkäten

Vägd tabell

Tabell 15

Yrkesverksamma i ålder 45 år och uppåt, 1997

	BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	LU	NL	AT	PT	FI	SW	UK	Totalt
Ledningspersonal och vetenskaplig personal	34	26	24	23	24	23	14	27	28	39	22	17	27	23	33	25
Specialister och tekniker	11	18	18	7	16	3	13	4	13	15	11	9	15	21	8	13
Kontors-, service- och försäljningspersonal	27	25	25	27	28	44	33	40	26	21	33	43	30	30	29	29
Hantverkare och arbetare, enkla yrken	28	31	33	42	32	29	36	29	33	23	33	31	27	26	30	32
Övriga yrken	1	0	0	0	1	0	4	0	0	3	0	0	1	0	0	1
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Källa: Europeiska arbetskraftsundersökningen, 1997

Tabell 16

Föräldrarnas yrke: andel Erasmus-studenter vars föräldrar är ledningspersonal, specialister eller tekniker, enligt hemland (procent*)

	Land där hemmahögskolan ligger															Totalt
	BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	NL	AT	PT	FI	SW	UK	NO	
Båda	35	36	34	23	33	35	26	24	35	17	42	30	54	39	46	32
Bara fadern	34	26	37	29	27	27	24	32	43	37	16	25	22	33	24	30
Bara modern	7	6	5	4	6	4	8	5	4	5	7	10	6	7	8	6
Ingen	24	31	24	44	35	34	42	40	18	41	35	35	18	22	22	32
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(436)	(180)	(1492)	(1240)	(1477)	(174)	(940)	(168)	(385)	(285)	(182)	(341)	(361)	(1018)	(91)	(8770)

Fråga: Vilket huvudsakligt yrke har Era föräldrar?

*Alla Erasmus-studenter som deltog i enkäten

Vägd tabell

Tabell 17

Föräldrarnas utbildningsnivå: andel Erasmus-studenter vars föräldrar har högskoleexamen, enligt hemland (procent*)

	Land där hemmahögskolan ligger															Totalt
	BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	NL	AT	PT	FI	SW	UK	NO	
Båda	49	55	51	28	29	41	18	25	37	27	33	34	57	37	53	36
Endast fadern	15	12	17	17	13	21	13	17	27	20	11	12	13	15	15	16
Endast modern	11	9	3	6	8	5	7	13	5	7	9	12	10	12	10	8
Ingen	25	23	28	48	50	33	62	46	31	46	46	42	21	35	23	41
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(450)	(174)	(1510)	(1272)	(1469)	(175)	(945)	(170)	(398)	(291)	(178)	(328)	(311)	(989)	(90)	(8751)

Fråga: Vilken är den högsta utbildningsnivån som någon av Dina föräldrar har?

*Alla Erasmus-studenter som deltog i enkäten

Vägd tabell

Tabell 18**Personer i åldern 25 - 59 år med högskoleexamen, enligt åldersgrupp (i procent)**

	BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	LU	NL	AT	PT	FI	SW	UK	Totalt
Personer i åldern 25 - 59 år <i>fördelning</i>	25	28	23	17	19	16	8	21	16	22	8	12	22	29	22	19
<i>45- 49 år</i>	22	32	25	12	18	13	9	17	17	22	7	11	20	30	22	18
<i>50 - 54 år</i>	20	25	23	9	14	10	7	14	16	18	7	10	23	29	19	16
<i>55- 59 år</i>	14	21	19	7	10	8	5	12	12	16	5	7	17	21	16	12

Källa: Europeiska arbetskraftsundersökningen, 1995

Tabell 19

Bedömning av inkomstnivån hos Erasmus-studenternas föräldrar, enligt hemland (procent*)

	Land där hemmahögskolan ligger															Totalt
	BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	NL	AT	PT	FI	SW	UK	NO	
Betydligt över genomsnittet	7	7	6	2	5	4	5	10	18	6	9	5	9	9	4	6
Över genomsnittet	42	38	46	39	41	41	39	36	48	33	47	34	50	41	45	42
Genomsnittlig	41	43	35	43	40	46	40	40	24	42	31	46	32	35	44	39
Under genomsnittet	8	9	8	12	12	8	12	11	8	14	9	13	7	11	5	11
Betydligt under genomsnittet	2	2	4	3	2	2	4	2	2	5	4	2	2	3	1	3
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(448)	(182)	(1524)	(1292)	(1554)	(174)	(984)	(172)	(398)	(295)	(178)	(345)	(367)	(1001)	(91)	(9003)

Fråga: Uppskatta Era föräldrars inkomstnivå jämfört med den genomsnittliga inkomstnivån i Ert hemland.

*Alla Erasmus-studenter som deltog i enkäten

Vägd tabell

Tabell 20

Månadsinkomst och huvudsakliga inkomstkällor under studierna i hemlandet (genomsnitt för studenter som inte bor hos föräldrarna)

		Föräldrarnas inkomstnivå			Totalt
		Mer än genomsnittlig	Genomsnittlig	Mindre än genomsnittlig	
BE	genomsnittlig inkomst (euro)	444	371	415	412
	offentligt bidrag/lån (%)	2	8	34	8
	bidrag från familjen (%)	86	76	46	78
DK	genomsnittlig inkomst (euro)	680	657	658	668
	offentligt bidrag/lån (%)	55	58	51	56
	bidrag från familjen (%)	4	3	0	3
DE	genomsnittlig inkomst (euro)	581	531	519	557
	offentligt bidrag/lån (%)	4	13	49	12
	bidrag från familjen (%)	77	60	20	65
ES	genomsnittlig inkomst (euro)	383	370	309	361
	offentligt bidrag/lån (%)	1	20	33	17
	bidrag från familjen (%)	88	63	43	66
FR	genomsnittlig inkomst (euro)	489	481	442	477
	offentligt bidrag/lån (%)	5	17	47	17
	bidrag från familjen (%)	77	62	25	62
GR	genomsnittlig inkomst (euro)	475	385	437	428
	offentligt bidrag/lån (%)	1	2	0	1
	bidrag från familjen (%)	88	88	71	85
IT	genomsnittlig inkomst (euro)	490	451	388	454
	offentligt bidrag/lån (%)	2	11	12	7
	bidrag från familjen (%)	86	73	63	76
IE	genomsnittlig inkomst (euro)	533	381	393	446
	offentligt bidrag/lån (%)	5	34	47	25
	bidrag från familjen (%)	70	42	23	50
NL	genomsnittlig inkomst (euro)	520	524	500	519
	offentligt bidrag/lån (%)	39	55	64	45
	bidrag från familjen (%)	38	20	10	32

Tabell 20 (fortsättning)**Månadsinkomst och huvudsakliga inkomstkällor under studierna i hemlandet** (genomsnitt för studenter som inte bor hos föräldrarna)

		Föräldrarnas inkomstnivå			Totalt
		Mer än genomsnittlig	Genomsnittlig	Mindre än genomsnittlig	
AT	genomsnittlig inkomst (euro)	535	515	518	523
	offentligt bidrag/lån (%)	7	31	62	29
	bidrag från familjen (%)	71	44	12	48
PT	genomsnittlig inkomst (euro)	358	307	273	331
	offentligt bidrag/lån (%)	0	4	37	6
	bidrag från familjen (%)	87	86	49	82
FI	genomsnittlig inkomst (euro)	522	473	478	493
	offentligt bidrag/lån (%)	59	60	61	60
	bidrag från familjen (%)	11	9	11	10
SW	genomsnittlig inkomst (euro)	797	787	825	797
	offentligt bidrag/lån (%)	78	86	88	81
	bidrag från familjen (%)	10	4	2	7
UK	genomsnittlig inkomst (euro)	608	524	572	573
	offentligt bidrag/lån (%)	20	41	65	34
	bidrag från familjen (%)	62	33	12	44
NO	genomsnittlig inkomst (euro)	819	805	932	819
	offentligt bidrag/lån (%)	74	78	75	75
	bidrag från familjen (%)	6	3	0	5
Totalt	genomsnittlig inkomst (euro)	559	507	489	530
	offentligt bidrag/lån (%)	19	30	49	27
	bidrag från familjen (%)	62	48	24	51

Vägd tabell

Tabell 21		
Studentutbyte inom Erasmus: genomsnittligt stipendiebelopp 1997/1998 enligt hemland		
Heimland	1997/1998	1997/1998
BE	570	110
DK	600	120
DE	890	120
GR	1610	310
ES	790	110
FR	850	120
IRL	680	90
IT	880	130
LUX	2380	390
NL	700	130
AT	780	120
PT	1590	260
FIN	480	80
SWE	520	80
UK	910	140
FL	3130	390
IS	2120	340
NO	1170	220
Genomsnitt	830	120
<i>[1] Avrundat till närmaste tiotal ecu</i>		

Tabell 22				
Andel Erasmus-studenter utan Erasmus-stipendier 1997/1998				
	Studenter enligt hemland		Studenter enligt värdland	
	Totalt antal studenter 1997/1998	Procentandel utan stipendium	Totalt antal studenter 1997/1998	Procentandel utan stipendium
	antal	(%)	antal	(%)
BE	4233	22,9	2862	5,1
DK	1795	2,6	1563	6,1
DE	13785	1,3	10969	12,0
GR	1431	1,0	1011	8,8
ES	12468	10,0	11392	8,8
FR	14821	21,0	15197	6,1
IRL	1564	1,7	2824	8,7
IT	9271	0,0	5667	7,6
LUX	66	0,0	8	25,0
NL	4190	0,4	4922	8,6
AT	2442	24,0	1741	8,1
PT	1834	12,7	1381	6,2
FIN	3052	14,0	1845	4,4
SWE	3264	2,8	2916	5,6
UK	10582	1,6	20770	11,2
IS	113	0,0	94	4,3
NO	1071	37,3	837	6,9
TOTALT	85999	8,8	85999	8,8

Tabell 23

Ekonomiska problem för studenter utan Erasmus-stipendium under vistelsen utomlands enligt typ av offentligt stöd till studenter (procent*)

	Offentligt system i hemlandet			Totalt
	Lågt stöd (GR, IT, PT)	Medelhögt stöd (AT, BE, DE, ES, FR, IE, UK)	Högt stöd (DK, FI, NL, NO, SW)	
Inga ekonomiska problem	33	44	65	47
Omöjligt överföra nationellt bidrag eller lån	1	4	1	3
Föräldrars bidrag var otillräckligt	9	8	8	8
Måste avstå från boendet i hemlandet	6	34	21	29
Måste avbryta förvärvsarbete	9	12	5	10
Erasmus-stipendiet var otillräckligt	64	23	15	25
Annan orsak	11	8	8	9
Totalt	133	133	122	131
(n)	(61)	(593)	(162)	(817)

Fråga: Hade Ni ekonomiska problem under Er Erasmus-studieperiod?

*Endast studenter som inte fick Erasmus-stipendium

Tabell 24

Ekonomiska problem hos studenter som hade Erasmus-stipendium under vistelsen utomlands enligt typ av offentligt stöd till studenter (procent*)

	Offentligt system i hemlandet			Totalt
	Lågt stöd (GR, IT, PT)	Medelhögt stöd (AT, BE, DE, ES, FR, IE, UK)	Högt stöd (DK, FI, NL, NO, SW)	
Inga ekonomiska problem	25	44	59	43
Omöjligt överföra nationellt bidrag eller lån	2	3	1	2
Föräldrars bidrag var otillräckligt	6	7	8	7
Måste avstå från boendet i hemlandet	6	31	20	26
Måste avbryta förvärvsarbete	5	13	9	11
Erasmus-stipendiet var otillräckligt	72	28	22	34
Annan orsak	4	8	10	7
Totalt	120	134	129	131
(n)	(1258)	(5623)	(1216)	(8097)

Fråga: hade Ni ekonomiska problem under Er Erasmus-studieperiod?

*Endast studenter som fick Erasmus-stipendium

Tabell 25

Inkomstkällor för studenter utan Erasmus-stipendium under vistelsen utomlands (genomsnittlig procentandel*)

	Land där hemmahögskolan ligger															Totalt
	BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	NL	AT	PT	FI	SW	UK	NO	
Offentligt bidrag	2	48	12	19	26	18	6	13	52	72	8	58	35	18	37	25
Offentligt lån	0	15	8	0	1	0	2	2	7	0	0	7	51	10	47	9
Privat bidrag	2	6	4	1	0	0	0	0	0	2	1	3	1	1	0	1
Privat lån	0	2	2	0	2	0	0	3	2	1	0	3	1	4	0	2
Bidrag från familjen	85	4	56	61	56	81	77	49	23	17	84	11	6	42	6	47
Eget bidrag	10	9	18	20	15	2	14	32	16	7	7	15	6	20	10	15
Andra former av stöd	2	17	0	0	1	0	1	1	0	1	0	3	0	5	1	2
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
(n)	(57)	(16)	(76)	(42)	(163)	(6)	(28)	(20)	(18)	(13)	(4)	(38)	(54)	(48)	(13)	(594)

Fråga: Av de totala beloppen ovan, v.g. uppskatta hur mycket Ni erhöll från

*Alla Erasmus-studenter som deltog i enkäten

Vägd tabell

Tabell 26

Månadsinkomst och huvudsakliga inkomstkällor under Erasmus-vistelsen utomlands och föräldrarnas ekonomiska ställning, enligt hemland
(genomsnitt för alla Erasmus- studenter som besvarade frågorna om ekonomi)

		Föräldrarnas inkomstnivå			Totalt
		Mer än genomsnittlig	Genomsnittlig	Lägre än genomsnittlig	
BE	genomsnittlig inkomst (euro)	584	529	555	559
	Erasmus-stipendium (%)	17	27	33	23
	offentligt bidrag/lån (%)	2	4	16	4
	bidrag från familjen (%)	72	55	33	61
DK	genomsnittlig inkomst (euro)	670	698	670	681
	Erasmus-stipendium (%)	14	15	16	15
	offentligt bidrag/lån (%)	51	53	49	52
	bidrag från familjen (%)	6	3	2	4
DE	genomsnittlig inkomst (euro)	649	581	550	613
	Erasmus-stipendium (%)	15	17	17	16
	offentligt bidrag/lån (%)	4	12	42	12
	bidrag från familjen (%)	70	53	25	58
ES	genomsnittlig inkomst (euro)	533	474	520	505
	Erasmus-stipendium (%)	28	29	27	28
	offentligt bidrag/lån (%)	2	9	13	6
	bidrag från familjen (%)	64	51	39	55
FR	genomsnittlig inkomst (euro)	603	571	559	584
	Erasmus-stipendium (%)	18	21	22	20
	offentligt bidrag/lån (%)	10	18	30	16
	bidrag från familjen (%)	58	46	23	48
GR	genomsnittlig inkomst (euro)	687	602	648	645
	Erasmus-stipendium (%)	35	38	45	37
	offentligt bidrag/lån (%)	1	2	1	2
	bidrag från familjen (%)	59	54	40	55
IT	genomsnittlig inkomst (euro)	588	552	517	562
	Erasmus-stipendium (%)	25	28	28	27
	offentligt bidrag/lån (%)	8	10	15	10
	bidrag från familjen (%)	62	53	44	56
IE	genomsnittlig inkomst (euro)	606	490	484	542
	Erasmus-stipendium (%)	10	16	17	13
	offentligt bidrag/lån (%)	2	17	29	12
	bidrag från familjen (%)	59	35	22	44

(Tabell 26 - fortsättning)

		Föräldrarnas inkomstnivå			Totalt
		Mer än genomsnittlig	Genomsnittlig	Lägre än genomsnittlig	
NL	genomsnittlig inkomst (euro)	608	539	528	584
	Erasmus-stipendium (%)	18	20	19	19
	offentligt bidrag/lån (%)	34	49	59	40
	bidrag från familjen (%)	35	18	13	29
AT	genomsnittlig inkomst (euro)	638	632	675	642
	Erasmus-stipendium (%)	43	45	44	44
	offentligt bidrag/lån (%)	8	21	37	19
	bidrag från familjen (%)	41	25	9	28
PT	genomsnittlig inkomst (euro)	664	576	586	631
	Erasmus-stipendium (%)	39	43	42	40
	offentligt bidrag/lån (%)	1	2	11	2
	bidrag från familjen (%)	56	49	39	52
FI	genomsnittlig inkomst (euro)	624	588	591	603
	Erasmus-stipendium (%)	18	18	16	18
	offentligt bidrag/lån (%)	49	53	52	51
	bidrag från familjen (%)	11	9	9	10
SW	genomsnittlig inkomst (euro)	831	814	861	828
	Erasmus-stipendium (%)	7	8	7	7
	offentligt bidrag/lån (%)	73	81	83	77
	bidrag från familjen (%)	10	4	2	7
UK	genomsnittlig inkomst (euro)	634	580	610	611
	Erasmus-stipendium (%)	19	23	25	21
	offentligt bidrag/lån (%)	17	38	52	30
	bidrag från familjen (%)	48	25	11	34
NO	genomsnittlig inkomst (euro)	876	842	911	862
	Erasmus-stipendium (%)	18	20	22	19
	offentligt bidrag/lån (%)	67	68	65	68
	bidrag från familjen (%)	7	3	1	5
Totalt	genomsnittlig inkomst (euro)	628	573	571	599
	Erasmus-stipendium (%)	20	24	24	22
	offentligt bidrag/lån (%)	16	23	34	21
	bidrag från familjen (%)	53	40	25	44

Vägd tabell

Tabell 27

Månatliga utgifter under studietiden hemma; extra utgifter p.g.a. studier utomlands, enligt studenternas boendesätt och enligt hemland (genomsnitt i euro*)

	Under studier hemma		Under studier utomlands		Extra kostnader		
	Boende med föräldrar	Boende på egen hand	Boende med föräldrar	Boende på egen hand	Boende med föräldrar	Boende på egen hand	
BE	Kostnader totalt	278	428	574	589	296	161
	Bostad	16	159	213	219	197	60
	Resor	27	26	66	68	39	42
	Avgifter	31	26	-	-	-31	-26
	Övriga utgifter	203	217	296	302	93	85
DK	Kostnader totalt	291	590	643	743	352	153
	Bostad	34	229	232	278	198	49
	Resor	56	32	87	103	31	71
	Avgifter	5	2	-	-	-5	-2
	Övriga utgifter	195	327	325	362	130	35
DE	Kostnader totalt	311	535	624	678	313	143
	Bostad	13	204	244	258	231	54
	Resor	56	35	69	65	13	30
	Avgifter	8	11	-	-	-8	-11
	Övriga utgifter	233	285	310	354	77	69
ES	Kostnader totalt	236	369	569	572	333	203
	Bostad	8	131	216	216	208	87
	Resor	23	25	71	77	48	52
	Avgifter	43	41	-	-	-43	-41
	Övriga utgifter	162	172	281	279	119	107
FR	Kostnader totalt	296	497	596	621	300	124
	Bostad	25	180	234	247	209	67
	Resor	35	40	70	88	35	48
	Avgifter	42	55	-	-	-42	-55
	Övriga utgifter	195	222	292	286	97	64
GR	Kostnader totalt	270	417	627	669	357	252
	Bostad	6	125	198	214	192	89
	Resor	33	31	102	101	69	70
	Avgifter	3	1	-	-	-3	-1
	Övriga utgifter	228	260	327	354	99	94
IT	Kostnader totalt	281	440	561	611	280	171
	Bostad	6	143	190	212	184	69
	Resor	30	38	73	92	43	54
	Avgifter	49	45	-	-	-49	-45
	Övriga utgifter	196	214	297	307	101	93

(Tabell 27 - fortsättning)

föräldrar	Under studier hemma		Under studier utomlands		Extra kostnader		
	Boende med egen hand	Boende på föräldrar	Boende med egen hand	Boende på föräldrar	Boende med på egen hand	Boende	
IE	Kostnader totalt	251	470	554	585	303	115
	Bostad	4	187	185	194	181	7
	Resor	47	32	66	85	19	53
	Avgifter	10	11	-	-	-10	-11
	Övriga utgifter	190	239	302	306	112	67
NL	Kostnader totalt	236	513	524	706	288	193
	Bostad	2	174	187	249	185	75
	Resor	9	20	48	75	39	55
	Avgifter	53	58	-	-	-53	-58
	Övriga utgifter	173	262	289	382	116	120
AT	Kostnader totalt	292	530	639	700	347	170
	Bostad	9	197	215	250	206	53
	Resor	37	42	46	74	9	32
	Avgifter	1	1	-	-	-1	-1
	Övriga utgifter	244	289	377	376	133	87
PT	Kostnader totalt	332	338	668	598	336	260
	Bostad	8	89	210	190	202	101
	Resor	48	40	73	90	25	50
	Avgifter	86	34	-	-	-86	-34
	Övriga utgifter	190	176	386	318	196	142
FI	Kostnader totalt	354	492	655	656	301	164
	Bostad	6	194	224	224	218	130
	Resor	46	41	87	109	41	68
	Avgifter	1	3	-	-	-1	-3
	Övriga utgifter	301	254	344	324	43	70
SW	Kostnader totalt	375	751	767	812	392	61
	Bostad	29	253	244	249	215	-4
	Resor	67	54	86	105	19	51
	Avgifter	8	9	-	-	-8	-9
	Övriga utgifter	271	436	437	457	166	21
UK	Kostnader totalt	376	594	585	627	209	33
	Bostad	31	260	176	207	145	-53
	Resor	113	41	69	96	-44	55
	Avgifter	10	6	-	-	-10	-6
	Övriga utgifter	222	287	339	324	117	37

(Tabell 27 - fortsättning)

föräldrar		Under studier hemma		Under studier utomlands		Extra kostnader	
		Boende med egen hand	Boende på föräldrar	Boende med egen hand	Boende på föräldrar	Boende med på egen hand	Boende
NO	Kostnader totalt	402	739	826	838	424	99
	Bostad	43	239	200	241	157	2
	Resor	69	54	169	148	100	94
	Avgifter	26	12	-	-	-26	-12
	Övriga utgifter	265	434	457	449	192	15
Totalt	Kostnader totalt	277	526	586	659	309	133
	Bostad	12	197	212	238	200	41
	Resor	35	37	71	85	36	48
	Avgifter	37	25	-	-	-37	-25
	Övriga utgifter	193	268	303	337	110	69

*Genomsnitt för alla Erasmus-studenter som besvarade frågorna om ekonomi
Vägd tabell

Tabell 28**Extra kostnader under Erasmus-vistelsen utomlands enligt boendesätt under studietiden hemma (genomsnitt i euro*)**

	Boende hos föräldrarna under studietiden hemma		Totalt
	Ja	Nej	
Inkomst hemma	270	530	454
Inkomst utomlands	544	622	599
Ytterligare inkomst utomlands	274	91	145
Utgifter i hemlandet	277	526	453
Utgifter utomlands	586	659	638
Ytterligare kostnader utomlands	309	133	185
Erasmus-stipendium	121	105	110
Procentandel av extrakostnader som täcks av Erasmus-stipendiet	39%	79%	59%
(n)	(1882)	(4521)	(6403)

Fråga: Av de totala beloppen ovan, v.g. uppskatta hur mycket Ni erhöll från

* Endast studenter som fick Erasmus-stipendium

Bilaga 2

METODEN FÖR GENOMFÖRANDE AV ENKÄTEN

Metoden för att genomföra denna uppgift bestod av följande etapper:

Utarbetande

- Framtagande av ett harmoniserat frågeformulär (på 11 språk)
- Fastställande av en metod för att räkna ut det representativa urvalet.

Insamling av uppgiften och analys

- Med hjälp av de nationella programkontoren och vissa utvalda högskolor (se urvalskriterier i bilaga 3).
- Bearbetande av uppgifter och tolkning av statistiken.

Rapportering

I denna rapport ingår själva enkäten, tolkningen av uppgifterna som framkommit i enkäten och slutsatser. I bilaga 1 återfinns de statistiska tabellerna.

Utarbetande

Ett **frågeformulär** med en gemensam struktur togs fram och skickades ut till programkontoren på deras eget språk (se versionen i bilaga 5). Frågeformuläret omfattade

- studentens personliga bakgrund
- studenternas inkomstkällor (inklusive Erasmus-stipendier) och mönstren för utgifter hemma och utomlands
- studentens boende
- inkomst och yrke för studentens föräldrar
- utbildningsnivå för studentens föräldrar

Anm.: Studenterna **behövde inte** lämna personuppgifter på frågeformuläret.

Frågeformuläret för varje medlemsstat anpassades till omständigheterna i landet. Alla programkontor medverkade i detta arbete och fungerade som kontaktpunkter för samråd med andra berörda organisationer i landet (nationella myndigheter, akademiska experter, statistikbyråer osv.). Det var väsentligt att man på utformningsstadiet tog hänsyn till huruvida de nationella systemen var jämförbara. Därför samrådde man med akademiska experter och nationella myndigheter i de deltagande länderna om texten i frågeformuläret och om versionerna för olika länder och språk innan frågeformuläret fick sin slutliga utformning och gick till tryckning. Det utprovades också bland en liten grupp studenter vid olika högskolor i Europa.

De 86 000 studenter som läste utomlands inom Erasmus under 1997/98 utgjorde ramen för det representativa urvalet för denna enkät. På grund av begränsningar i tid och resurser ansåg man att man endast kunde få fram en ögonblicksbild av Erasmus-studenternas socioekonomiska bakgrund för läsåret 1997/98. För en longitudinell enkät skulle man behövt ta med Erasmus-studenter från tidigare år och detta skulle ha gjort denna uppgift avsevärt mer omfattande och invecklad.

Utskick av frågeformuläret

Frågeformulären skickades med post till programkontoren så att de kunde vidarebefordra dem till de högskolor som de valt ut. Studenterna skickade tillbaka de ifyllda frågeformulären till sina programkontor i ett vanligt kuvert för vilket porto hade betalats i förväg. Man ansåg att det var bättre att frågeformulären skickades tillbaka till programkontoret så att de enskilda studenterna inte skulle behöva oroa sig att högskolan kunde identifiera dem.

Alla frågeformulär hade exakt samma disposition eftersom överföringen av information från det enskilda frågeformuläret till databasen skedde genom optisk avläsning. Frågeformulären framställdes på 11 språkversioner och 16 landsversioner (alla EU- och EES-länder utom Luxemburg, Island och Liechtenstein).

Programkontoret registrerade serienumren på de frågeformulär som skickades till varje högskola för att kontrollera svarsfrekvensen. Om svarsfrekvensen var särskilt låg på vissa högskolor uppmanade programkontoret dem att skicka ut påminnelser.

Bilaga 3

URVALSKRITERIER FÖR STICKPROV FRÅN VARJE LAND

Med tanke på tid, resurser och uppgiftens komplexitet kunde man av praktiska skäl inte skicka ut frågeformulär till 86 000 studenter. Därför gjordes detta arbete på basis av ett representativt urval, vilket är den gängse metoden för denna typ av socioekonomisk undersökning. Stickprovet (20 000 studenter) ansågs vara representativt för hela populationen Erasmus-studenter.

Island, Luxemburg och Liechtenstein deltog inte i enkäten.

För att ställa samman stickprovet ombads varje programkontor att utse ett representativt urval av högskolor i landet med ledning av kriterier som styrgruppen föreslog, och samtidigt se till att högskolorna var representativa för deltagandemönstret för de Erasmus-studenter som lämnade landet. I synnerhet ombads programkontoren att se till att urvalet av högskolor var representativt vad gällde

- typ av högskola (universitet eller inte)
- högskolans storlek
- ämnesområden vid högskolan (däribland en lämplig jämvikt mellan högskolor för ett respektive flera studieområden)
- resmål (för utresande Erasmus-studenter)
- plats (stad eller landsbygd)
- hur högskolan finansieras (offentliga eller privata medel)
- högskolans engagemang i Erasmus (aktivt eller mer passivt)

De utvalda högskolorna ombads sedan att delta ut de socioekonomiska frågeformulären till alla studenter som deltog i utbytet inom Sokrates/Erasmus under läsåret 1997/98.

Bilaga 4

STYRGRUPPEN

1 - I styrgruppen ingick

- Michel BOSQUET, Service des Relations Extérieures, Facultés Universitaires Notre-Dame de la Paix, Namur, Belgien
- Prof. Dr. Patrick CLANCY, Associate Professor of Sociology, University College, Dublin, Irland
- Arlette DELHAXHE, Eurydice Central Unit, Bryssel, Belgien
- Maria Emilia GALVÃO, Vice direktör, Gabinete de Assuntos Europeus e Relações Internacionais, Ministério da Educação, Lissabon, Portugal
- Michel JOUVE, Direktör för franska Sokrates-kontoret, Bordeaux, Frankrike
- Prof. Dr. Socrates KAPLANIS, President of the Technological och Educational Institute of Patras, Grekland
- Prof. Dr. José-Ginés MORA, Department of Applied Economics, University of Valencia, Spanien
- Antti PENTIKÄINEN, National Unions of Students in Europe (ESIB), National Union of Finnish Studenter, Helsingfors, Finland
- John REILLY, Direktör för Sokrates/Erasmus-kontoret i Förenade kungariket, University of Kent, Canterbury, Förenade kungariket
- Dieter SCHÄFERBARTHOLD, European Council for Student Affairs, General Secretary of the Deutsches Studentenwerk, Bonn, Tyskland

2 - Pedro de SOUSA, Akademisk samordnare för projektet.

3 - Friedhelm MAIWORM, Statistiker.

Bilaga 5

FRÅGEFORMULÄR

Bifogat finns ett frågeformulär på samma språk som denna rapport.

EUROPEISKA KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORAT XXII

**ENKÄT
OM
ERASMUS-STUDENTERNAS
SOCIOEKONOMISKA SITUATION**

Sverige

ANVISNINGAR FÖR HUR FRÅGEFORMULÄRET SKALL FYLLAS I

Detta formulär analyseras genom optisk avläsning. Använd därför svart kulspeppenna och kryssa för i rätt ruta med ett "x" eller skriv en siffra. Försök så långt som möjligt efterlikna denna stil.

 X

 1

 2

 3

 4

 5

 6

 7

 8

 9

 0

Ge endast ett svar om inte annat anges ("möjligt att ge flera svar").

Var vänlig återsänd ORIGINALT (inte en fotostatkopiering) av detta frågeformulär utan att vika eller fästa ihop det.

KODER FÖR ERASMUS ÄMNESOMRÅDEN

01 JORDBRUKSVETENSKAP

Jordbruksvetenskap Jordbruk
Jordbruksekonomi Livsmedelsvetenskap och –
teknologi Trädgårdskonst Fiske Skogsbruk
Djurhållning Tropiskt/subtropiskt jordbruk
Annan jordbruksvetenskap

02 ARKITEKTUR, STADS- OCH LOKALPLANERING

Arkitektur, stads- och lokalplanering Arkitektur
Inredningsdesign Stadsplanering
Lokalplanering Landskapsarkitektur Transport-
och trafikstudier Annan arkitektur, stads- och
lokal- planering

03 KONST OCH DESIGN

Konst och design Konst (måleri,
bildhuggarkonst, litografi) Musik och
musikvetenskap Bild- och teaterkonst
Fotografering, filmvetenskap Design (grafisk
design, industridesign, mode, textil)
Konsthistoria Övrigt - konst och design

04 FÖRETAGSEKONOMI OCH FÖRETAGSLEDNING

Företagsekonomi, företagsledning
Företagsekonomi med språk Företagsekonomi
med teknik Redovisning, finansiering Turism,
storhushåll, hotelledning Arbetsrelationer och
personaladministration Sekreterarstudier
Marknadsföring och säljledning Annan
företagsekonomi, företagsledning

05 UNDERVISNING, LÄRARUTBILDNING

Undervisning, lärarutbildning Lärarutbildning
Grundskollärarutbildning
Gymnasielärarutbildning Yrkesutbildning och
teknisk utbildning Vuxenutbildning
Specialundervisning Pedagogik, jämförande
undervisning Undervisningspsykologi Annan
undervisning och lärarutbildning

06 INGENJÖRSKONST

Ingengörskonst, teknik Maskinteknik Elteknik
Kemiteknik Väg- och vattenbyggnad
Elektroteknik, telekommunikationer
Produktionsvetenskap (inklusive CAD, CAM,
CAE) Materialvetenskap Flygteknik Annan
ingengörskonst, teknik

07 GEOGRAFI, GEOLOGI

Geografi, geologi Geografi Miljövetenskap,
ekologi Geologi Mark- och vattenvetenskap
Geodesi, kartografi, fjärrinsamling av data med
radar, infraröd fotografering etc Meteorologi
Annat, geografi och geologi

08 HUMANIORA

Humaniora Filosofi Teologi Historia Arkeologi
Annan humaniora

09 SPRÅK OCH SPRÅKVETENSKAP

Språk och språkvetenskap Moderna EG-språk
Allmän och jämförande litteratur Lingvistik
Översättning, tolkning Klassisk språkvetenskap
Icke-EG-språk Mindre vanligen undervisade
språk Övrigt - språk och språkvetenskap

10 JURIDIK

Juridik Komparativ rätt, juridik med språk
Internationell rätt Civilrätt Straffrätt, kriminologi
Statsrätt, offentlig rätt Offentlig förvaltning
EG/EU-rätt Annan juridik

11 MATEMATIK, INFORMATIK

Matematik, informatik Matematik Statistik
Informatik, datavetenskap Artificiell intelligens
Aktuarieteknik/riskbedömning Annan
matematik, informatik

12 MEDICINVETENSKAP

Medicinvetenskap Läkarvetenskap Psykiatri
och klinisk psykologi Tandläkekonst
Veterinärmedicin Farmaci Vård,
förlösningskonst, sjukgymnastik Folkhälsa
Medicinsk teknik Annan medicinvetenskap

13 NATURVETENSKAP

Naturvetenskap Biologi Fysik Kemi
Mikrobiologi, bioteknologi Käm- och
högenergifysik Biokemi Astronomi, astrofysik
Oceanografi Annan naturvetenskap

14 SAMHÄLLSVETENSKAP

Samhällsvetenskap Statsvetenskap Sociologi
Nationalekonomi Psykologi och
beteendevetenskap Socialt arbete
Internationella relationer, Europastudier,
områdesstudier Antropologi Utvecklingsstudier
Annan samhällsvetenskap

15 KOMMUNIKATIONS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP

Kommunikations- och informationsvetenskap
Journalistik Radio/TV-sändning Public
Relations, reklam Biblioteksvetenskap
Dokumentation, arkivering Museistudier,
konservering Annan kommunikations- och
informationsvetenskap

16 ANDRA STUDIEOMRÅDEN

Andra studieområden Idrottsundervisning,
idrottsvetenskap Fritidsstudier Hemkunskap,
näringslära Sjökunskap, navigation Annat
inom andra studieområden

EUROPEISKA KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORAT XXII
ENKÅT OM
ERASMUS-STUDENTERNAS
SOCIOEKONOMISKA SITUATION

SW SW A

FOR COMMISSION USE ONLY

LANDSKODER

BE Belgien	DK Danmark	DE Tyskland	ES Spanien	FR Frankrike
GR Grekland	IT Italien	IE Irland	LU Luxemburg	NL Nederländerna
AT Österrike	PT Portugal	FI Finland	SW Sverige	UK Fören. kungariket
IS Island	FL Liechtenstein	NO Norge		

I vilket land tillbringade Ni Er Erasmus-studieperiod 1997/98 ? (ange inte Ert hemland)

BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	LU	NL	AT	PT	FI	SW	UK	IS	FL	NO
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ange Erasmus-koden för det ämnesområde som Ni studerade

(se förteckningen över ämnesområden på omslagets insida - t.ex. om Ni studerade historia, skriv "08" i rutan)

Hur länge varade Er Erasmus-studieperiod? (närmaste månad)

3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
månader	månader	månader	månader	månader	månader	månader	månader	månader	månader

Anser Ni att Er erfarenhet av Erasmus var

ur akademisk synpunkt

Mycket positiv

Positiv

Negativ

Mycket negativ

ur social och kulturell synpunkt

Mycket positiv

Positiv

Negativ

Mycket negativ

Hade Ni ekonomiska problem under Er Erasmus-studieperiod?

Ja

Nej

Om ja, v.g. specificera (möjligt att ge flera svar)

Nationellt stipendium eller lån kunde inte överföras

Föräldrarnas bidrag var otillräckligt

Måste avstå från boende i hemlandet

Måste avbryta förvärvsarbete

Erasmus-stipendiet var otillräckligt

Annan orsak

Som studerande bor Ni i vanliga fall (i Ert hemland)

Med föräldrarna

I hyreslägenhet/
studentbostad

I gemensamt boende med
andra studerande

Annat

V.g. uppskatta Era genomsnittliga MÅNATLIGA utgifter som studerande under 1997/98

I svenska kronor

	I Ert eget hemland HEMMA	Under Erasmus UTOMLANDS
	SEK <input type="text"/>	<input type="text"/>

Av de totala beloppen ovan, v.g. uppskatta hur mycket Ni använde för:

(möjligt att ge flera svar - om ett alternativ inte stämmer, lämna rutan tom)

Utrymme för egna anteckningar (glöm inte att överföra slutsummorna i rätt ruta)	HEMMA	UTOMLANDS
	Boende <input type="text"/> %	<input type="text"/> %
	Resor <input type="text"/> %	<input type="text"/> %
	Mat <input type="text"/> %	<input type="text"/> %
	Kursavgifter <input type="text"/> %	<input style="background-color: #cccccc;" type="text"/> %
	Böcker och annat studiematerial (inbegripet dator och dataprogram) <input type="text"/> %	<input type="text"/> %
	Kläder, andra personliga behov, fritid och rekreation <input type="text"/> %	<input type="text"/> %
	Övriga kostnader (försäkringar, besparingar osv.) <input type="text"/> %	<input type="text"/> %

V.g. ange Era genomsnittliga MÅNATLIGA inkomster som studerade under 1997/98

I svenska kronor

	I Ert eget hemland HEMMA	Under Erasmus UTOMLANDS
	SEK <input type="text"/>	<input type="text"/>

Av de totala beloppen ovan, v.g. uppskatta hur mycket Ni erhöll från:

(möjligt att ge flera svar - om ett alternativ inte stämmer, lämna rutan tom)

Utrymme för egna anteckningar (glöm inte att överföra slutsummorna i rätt ruta)	HEMMA	UTOMLANDS
	Erasmus-stipendium <input style="background-color: #cccccc;" type="text"/> %	<input type="text"/> %
	Statligt bidrag <input type="text"/> %	<input type="text"/> %
	Statligt lån <input type="text"/> %	<input type="text"/> %
	Privat bidrag <input type="text"/> %	<input type="text"/> %
	Privat lån <input type="text"/> %	<input type="text"/> %
	Bidrag av familjemedlemmar (inbegripet föräldrar, make/maka, partner) <input type="text"/> %	<input type="text"/> %
	Eget bidrag (deltidsarbete, arbete under semester, besparingar osv.) <input type="text"/> %	<input type="text"/> %
	Annan form av bidrag <input type="text"/> %	<input type="text"/> %

EUROPEISKA KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORAT XXII
ENKÄT OM
ERASMUS-STUDENTERNAS
SOCIOEKONOMISKA SITUATION

SW SW C

FOR COMMISSION USE ONLY

Vilket huvudsakliga yrke har Era föräldrar?
(om de är pensionerade, ange vad de sysslade med innan de blev pensionerade)

Far Mor

Ledningsarbete

Till exempel: högre ämbetsmän och politiker; ledningsarbete i stora och medelstora företag (verkställande direktörer och verkschefer, drift- och verksamhetschefer m.fl.); chefer för mindre företag.

Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens

Till exempel: arbete som kräver teoretisk specialistutbildning inom teknik- och datavetenskap m.m. (fysiker, kemister, matematiker, statistiker, dataspecialister, arkitekter, civilingenjörer); specialister inom biotvetenskap och hälso- och sjukvård (biologer, läkare m.fl., barnmorskor och sjuksköterskor med särskild kompetens); lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola (universitets- och högskolelärare, gymnasielärare, grundskolelärare och förskolelärare); annat arbete som kräver teoretisk specialistkompetens (företagsekonomer och marknadsförare, jurister, arkivarier, bibliotekarier m.fl., journalister, konstnärer, skådespelare m.fl., präster, administratörer i offentlig förvaltning)

Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsvarande kunskaper

Till exempel: tekniker- och ingenjörarbete (datatekniker och dataoperatörer, fotografer, ljud- och bildtekniker, sjukhustekniker, piloter, fartygsbefäl m.fl., byggnads-, säkerhets-, hälso- och kvalitetsinspektörer); andra arbeten som kräver kortare högskoleutbildning (säljare, inköpare, mäklare, tull-, taxerings- och socialförsäkringstjänstemän, poliser, behandlingsassistenter, fritidsledare m.fl., tecknare, underhållare och professionella idrottsutövare)

Kontors- och kundservicearbete

Till exempel: kontorsarbete (kontorssekreterare och dataregistrerare, biblioteksassistenter, brevbärare m.fl.); kundinformatörer, kassapersonal m.fl. (receptionister m.fl.)

Service-, omsorgs- och försäljningsarbete

Till exempel: resevärdar m.fl. (storphushålls- och restaurangpersonal, vård- och omsorgspersonal m.fl., säkerhetspersonal); fotomodeller, försäljare och demonstratörer (mannekänger och andra modeller, försäljare och demonstratörer i detaljhandel m.m.)

Arbete inom jordbruk, trädgård, skogsbruk och fiske

Till exempel: annat arbete inom jordbruk, trädgård, skogsbruk och fiske än djuruppfödning; djuruppfödare och djurskötare; skogsbrukare, fiskare och jägare

Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning

Till exempel: gruv-, bygg och anläggningsarbete (gruv- och bergarbetare, stenhuggare, byggnads- och anläggningsarbetare m.fl., målare, skorstensfejare och saneringsarbetare m.fl.); metallhantverk, reparatörsarbete m.m. (gjutare, svetsare, tunnplåtslagare, stålkonstruktionsmontörer och grovplåtslagare m.fl., smeder, verktygsmakare m.fl.); maskinmekaniker, maskinmontörer och maskinreparatörer, elmontörer och elreparatörer, finmekaniker m.fl., drejare, glashyttearbetare, konsthantverkare i trä, textil, läder m.m., garvare, skinnberedare och skomakare)

Process- och maskinoperatörsarbete, transportarbete m.m.

Till exempel: processoperatörsarbete (operatörer, stenkross- och malmförädlingsanläggning; processoperatörer vid stål- och metallverk; processoperatörer, glas och keramiska produkter; processoperatörer i trä- och pappersindustrin, processoperatörer i kemisk basindustri, driftmaskinister, industrirobotoperatörer); maskinoperatörs- och monteringsarbete, transport- och maskinförararbete

Arbete utan krav på särskild yrkesutbildning

Till exempel: torg- och marknadsförsäljare, skoputsare m.fl. (hembiträden, städare m.fl., fastighetsskötare, fönsterputsare m.fl., bud, bärare, vaktmästare, portvakter, renhållnings- och återvinningsarbetare m.fl.); medhjälpare inom jordbruk, trädgård, skogsbruk och fiske; gruvarbetare, bygg- och anläggningsarbetare, arbetare inom tillverkningsindustrin och transporter

Militärt arbete

Utövar inget förvärvsarbete, är inte arbetssökande

(ägnar sig åt t.ex. hushållsarbete i hemmet)

Är arbetslös, söker arbete

EUROPEISKA KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORAT XXII
ENKÅT OM
ERASMUS-STUDENTERNAS
SOCIOEKONOMISKA SITUATION

SW SW D

FOR COMMISSION USE ONLY

Uppskatta Era föräldrars inkomstnivå jämfört med den genomsnittliga inkomstnivån i Ert hemland

++ + Ø - --
Betydligt över genomsnittet Betydligt under genomsnittet

Vilken är den högsta utbildningsnivå som någon av Dina föräldrar har?

(endast ett svar)

	Far	Mor
Förgymnasial utbildning kortare än 9 ar		
Förgymnasial utbildning 9 (10) ar; enhetsskola, grundskola		
Gymnasial utbildning upp till 3 ar		
Eftergymnasial utbildning kortare än 3 ar		
Har avlagt examen i högre utbildning eller har motsvarande yrkeskompetens		

Er egen bakgrund

Ålder	<input type="text"/>	år	Vilket studieår i ordningen	<input type="text"/>
Kön	Man	Kvinna	Civilstånd	Ogift Gift
Antal barn	0	1	2	Flera

Familjebakgrund

Antal syskon	0	1	2	Flera
Studerar de eller har de studerat vid en högskola?	Ja	Nej		
Studerar de eller har de studerat utomlands?	Ja	Nej		
Hur många barn hade Dina föräldrar försörjningsplikt för under Din Erasmus-period? (Du själv inbegripen, om så var fallet)	0	1	2	Flera
Är Ni den första familjemedlemmen som studerar utomlands?	Ja	Nej		

Tack för Ert samarbete.

VÄNLIGEN GLÖM inte att återsända det ifyllda frågeformuläret senast **16.12.1998** under följande adress:

EUROPEISKA KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORAT XXII

**ENKÄT
OM
ERASMUS-STUDENTERNAS
SOCIOEKONOMISKA SITUATION**

Finland

ANVISNINGAR FÖR HUR FRÅGEFORMULÄRET SKALL FYLLAS I

Detta formulär analyseras genom optisk avläsning. Använd därför svart kulspeppenna och kryssa för i rätt ruta med ett "x" eller skriv en siffra. Försök så långt som möjligt efterlikna denna stil.

X

1

2

3

4

5

6

7

8

9

0

Ge endast ett svar om inte annat anges ("möjligt att ge flera svar").

Var vänlig återsänd ORIGINALT (inte en fotostatkopier) av detta frågeformulär utan att vika eller fästa ihop det.

KODER FÖR ERASMUS ÄMNESOMRÅDEN

01 JORDBRUKSVETENSKAP

Jordbruksvetenskap Jordbruk
Jordbruksekonomi Livsmedelsvetenskap och –
teknologi Trädgårdskonst Fiske Skogsbruk
Djurhållning Tropiskt/subtropiskt jordbruk
Annan jordbruksvetenskap

02 ARKITEKTUR, STADS- OCH LOKALPLANERING

Arkitektur, stads- och lokalplanering Arkitektur
Inredningsdesign Stadsplanering
Lokalplanering Landskapsarkitektur Transport-
och trafikstudier Annan arkitektur, stads- och
lokal- planering

03 KONST OCH DESIGN

Konst och design Konst (måleri,
bildhuggarkonst, litografi) Musik och
musikvetenskap Bild- och teaterkonst
Fotografering, filmvetenskap Design (grafisk
design, industridesign, mode, textil)
Konsthistoria Övrigt - konst och design

04 FÖRETAGSEKONOMI OCH FÖRETAGSLEDNING

Företagsekonomi, företagsledning
Företagsekonomi med språk Företagsekonomi
med teknik Redovisning, finansiering Turism,
storkonsumtion, hotellledning Arbetsrelationer och
personaladministration Sekreterarstudier
Marknadsföring och säljledning Annan
företagsekonomi, företagsledning

05 UNDERVISNING, LÄRARUTBILDNING

Undervisning, lärarutbildning Lärarutbildning
Grundskollärarutbildning
Gymnasielärarutbildning Yrkesutbildning och
teknisk utbildning Vuxenutbildning
Specialundervisning Pedagogik, jämförande
undervisning Undervisningspsykologi Annan
undervisning och lärarutbildning

06 INGENJÖRSKONST

Ingengörskonst, teknik Maskinteknik Elteknik
Kemiteknik Väg- och vattenbyggnad
Elektroteknik, telekommunikationer
Produktionsvetenskap (inklusive CAD, CAM,
CAE) Materialvetenskap Flygteknik Annan
ingengörskonst, teknik

07 GEOGRAFI, GEOLOGI

Geografi, geologi Geografi Miljövetenskap,
ekologi Geologi Mark- och vattenvetenskap
Geodesi, kartografi, fjärrinsamling av data med
radar, infraröd fotografering etc Meteorologi
Annat, geografi och geologi

08 HUMANIORA

Humaniora Filosofi Teologi Historia Arkeologi
Annan humaniora

09 SPRÅK OCH SPRÅKVETENSKAP

Språk och språkvetenskap Moderna EG-språk
Allmän och jämförande litteratur Lingvistik
Översättning, tolkning Klassisk språkvetenskap
Icke-EG-språk Mindre vanligen undervisade
språk Övrigt - språk och språkvetenskap

10 JURIDIK

Juridik Komparativ rätt, juridik med språk
Internationell rätt Civilrätt Straffrätt, kriminologi
Statsrätt, offentlig rätt Offentlig förvaltning
EG/EU-rätt Annan juridik

11 MATEMATIK, INFORMATIK

Matematik, informatik Matematik Statistik
Informatik, datavetenskap Artificiell intelligens
Aktuarieteknik/riskbedömning Annan
matematik, informatik

12 MEDICINVTENSKAP

Medicinvetenskap Läkarvetenskap Psykiatri
och klinisk psykologi Tandläkekonst
Veterinärmedicin Farmaci Vård,
förlösningskonst, sjukgymnastik Folkhälsa
Medicinsk teknik Annan medicinvetenskap

13 NATURVTENSKAP

Naturvetenskap Biologi Fysik Kemi
Mikrobiologi, bioteknologi Käm- och
högenergifysik Biokemi Astronomi, astrofysik
Oceanografi Annan naturvetenskap

14 SAMHÄLLSVETENSKAP

Samhällsvetenskap Statsvetenskap Sociologi
Nationalekonomi Psykologi och
beteendevetenskap Socialt arbete
Internationella relationer, Europastudier,
områdesstudier Antropologi Utvecklingsstudier
Annan samhällsvetenskap

15 KOMMUNIKATIONS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP

Kommunikations- och informationsvetenskap
Journalistik Radio/TV-sändning Public
Relations, reklam Biblioteksvetenskap
Dokumentation, arkivering Museistudier,
konservering Annan kommunikations- och
informationsvetenskap

16 ANDRA STUDIEOMRÅDEN

Andra studieområden Idrottsundervisning,
idrottsvetenskap Fritidsstudier Hemkunskap,
näringslära Sjökunskap, navigation Annat
inom andra studieområden

EUROPEISKA KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORAT XXII
ENKÅT OM
ERASMUS-STUDENTERNAS
SOCIOEKONOMISKA SITUATION

SW FI A

FOR COMMISSION USE ONLY

LANDSKODER

BE Belgien	DK Danmark	DE Tyskland	ES Spanien	FR Frankrike
GR Grekland	IT Italien	IE Irland	LU Luxemburg	NL Nederländerna
AT Österrike	PT Portugal	FI Finland	SW Sverige	UK Fören. kungariket
IS Island	FL Liechtenstein	NO Norge		

I vilket land tillbringade Ni Er Erasmus-studieperiod 1997/98 ? (ange inte Ert hemland)

BE	DK	DE	ES	FR	GR	IT	IE	LU	NL	AT	PT	FI	SW	UK	IS	FL	NO
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ange Erasmus-koden för det ämnesområde som Ni studerade

(se förteckningen över ämnesområden på omslagets insida - t.ex. om Ni studerade historia, skriv "08" i rutan)

Hur länge varade Er Erasmus-studieperiod? (närmaste månad)

3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
månader	månader	månader	månader	månader	månader	månader	månader	månader	månader

Anser Ni att Er erfarenhet av Erasmus var

ur akademisk synpunkt

Mycket positiv

Positiv

Negativ

Mycket negativ

ur social och kulturell synpunkt

Mycket positiv

Positiv

Negativ

Mycket negativ

Hade Ni ekonomiska problem under Er Erasmus-studieperiod?

Ja

Nej

Om ja, v.g. specificera (möjligt att ge flera svar)

Nationellt stipendium eller lån kunde inte överföras

Föräldrarnas bidrag var otillräckligt

Måste avstå från boende i hemlandet

Måste avbryta förvärvsarbete

Erasmus-stipendiet var otillräckligt

Annan orsak

Som studerande bor Ni i vanliga fall (i Ert hemland)

Med föräldrarna

I hyreslägenhet/
studentbostad

I gemensamt boende med
andra studerande

Annat

V.g. uppskatta Era genomsnittliga MÅNATLIGA utgifter som studerande under 1997/98

	I Ert eget hemland HEMMA	Under Erasmus UTOMLANDS
I finska mark	FIM <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

Av de totala beloppen ovan, v.g. uppskatta hur mycket Ni använde för:

(möjligt att ge flera svar - om ett alternativ inte stämmer, lämna rutan tom)

	HEMMA	UTOMLANDS
Boende	<input type="text"/> <input type="text"/> %	<input type="text"/> <input type="text"/> %
Resor	<input type="text"/> <input type="text"/> %	<input type="text"/> <input type="text"/> %
Mat	<input type="text"/> <input type="text"/> %	<input type="text"/> <input type="text"/> %
Kursavgifter	<input type="text"/> <input type="text"/> %	<input type="text"/> <input type="text"/> %
Böcker och annat studiematerial (inbegripet dator och dataprogram)	<input type="text"/> <input type="text"/> %	<input type="text"/> <input type="text"/> %
Kläder, andra personliga behov, fritid och rekreation	<input type="text"/> <input type="text"/> %	<input type="text"/> <input type="text"/> %
Övriga kostnader (försäkringar, besparingar osv.)	<input type="text"/> <input type="text"/> %	<input type="text"/> <input type="text"/> %

V.g. ange Era genomsnittliga MÅNATLIGA inkomster som studerade under 1997/98

	I Ert eget hemland HEMMA	Under Erasmus UTOMLANDS
I finska mark	FIM <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

Av de totala beloppen ovan, v.g. uppskatta hur mycket Ni erhöll från:

(möjligt att ge flera svar - om ett alternativ inte stämmer, lämna rutan tom)

	HEMMA	UTOMLANDS
Erasmus-stipendium	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %
Statligt bidrag	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %
Statligt lån	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %
Privat bidrag	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %
Privat lån	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %
Bidrag av familjemedlemmar (inbegripet föräldrar, make/maka, partner)	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %
Eget bidrag (deltidsarbete, arbete under semester, besparingar osv.)	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %
Annan form av bidrag	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %

EUROPEISKA KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORAT XXII
ENKÅT OM
ERASMUS-STUDENTERNAS
SOCIOEKONOMISKA SITUATION

SW FI C

FOR COMMISSION USE ONLY

Vilket huvudsakliga yrke har Era föräldrar?
(om de är pensionerade, ange vad de sysslade med innan de blev pensionerade)

Far Mor

Ledningsarbete

Till exempel: högre ämbetsmän och politiker; ledningsarbete i stora och medelstora företag (verkställande direktörer och verkschefer, drift- och verksamhetschefer m.fl.); chefer för mindre företag.

Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens

Till exempel: arbete som kräver teoretisk specialistutbildning inom teknik- och datavetenskap m.m. (fysiker, kemister, matematiker, statistiker, dataspecialister, arkitekter, civilingenjörer); specialister inom bioteknik och hälso- och sjukvård (biologer, läkare m.fl., barnmorskor och sjuksköterskor med särskild kompetens); lärararbete inom universitet, gymnasie- och grundskola (universitets- och högskolelärare, gymnasielektorer, grundskolelärare och förskolelärare); annat arbete som kräver teoretisk specialistkompetens (företagsekonomer och marknadsförare, jurister, arkivarier, bibliotekarie m.fl., journalister, konstnärer, skådespelare m.fl., präster, administratörer i offentlig förvaltning)

Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsvarande kunskaper

Till exempel: tekniker- och ingenjörarbete (datatekniker och dataoperatörer, fotografer, ljud- och bildtekniker, sjukhustekniker, piloter, fartygsbefäl m.fl., byggnads-, säkerhets-, hälso- och kvalitetsinspektörer); andra arbeten som kräver kortare högskoleutbildning (säljare, inköpare, mäklare, tull-, taxerings- och socialförsäkringstjänstemän, poliser, behandlingsassistenter, fritidsledare m.fl., tecknare, underhållare och professionella idrottsutövare)

Kontors- och kundservicearbete

Till exempel: kontorsarbete (kontorssekreterare och dataregistrerare, biblioteksassistenter, brevbärare m.fl.); kundinformatörer, kassapersonal m.fl. (receptionister m.fl.)

Service-, omsorgs- och försäljningsarbete

Till exempel: resevärdar m.fl. (storbushålls- och restaurangpersonal, vård- och omsorgspersonal m.fl., säkerhetspersonal); fotomodeller, försäljare och demonstratörer (mannekänger och andra modeller, försäljare och demonstratörer i detaljhandel m.m.)

Arbete inom jordbruk, trädgård, skogsbruk och fiske

Till exempel: annat arbete inom jordbruk, trädgård, skogsbruk och fiske än djuruppfödning; djuruppfödare och djurskötare; skogsbrukare, fiskare och jägare

Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning

Till exempel: gruv-, bygg och anläggningsarbete (gruv- och bergarbetare, stenhuggare, byggnads- och anläggningsarbetare m.fl., målare, skorstensfejare och saneringsarbetare m.fl.); metallhantverk, reparatörsarbete m.m. (gjutare, svetsare, tunnplåtslagare, stålkonstruktionsmontörer och grovplåtslagare m.fl., smeder, verktygsmakare m.fl.); maskinmekaniker, maskinmontörer och maskinreparatörer, elmontörer och elreparatörer, finmekaniker m.fl., drejare, glashyttarbetare, konsthantverkare i trä, textil, läder m.m., garvare, skinnberedare och skomakare)

Process- och maskinoperatörsarbete, transportarbete m.m.

Till exempel: processoperatörsarbete (operatörer, stenkross- och malmförädlingsanläggning; processoperatörer vid stål- och metallverk; processoperatörer, glas och keramiska produkter; processoperatörer i trä- och pappersindustrin, processoperatörer i kemisk basindustri, driftmaskinister, industrirobotoperatörer); maskinoperatörs- och monteringsarbete, transport- och maskinförarbete

Arbete utan krav på särskild yrkesutbildning

Till exempel: torg- och marknadsförsäljare, skoputsare m.fl. (hembiträden, städare m.fl., fastighetsskötare, fönsterputsare m.fl., bud, bärare, vaktmästare, portvakter, renhållnings- och återvinningsarbetare m.fl.); medhjälpare inom jordbruk, trädgård, skogsbruk och fiske; gruvarbetare, bygg- och anläggningsarbetare, arbetare inom tillverkningsindustrin och transporter

Militärt arbete

Utövar inget förvärvsarbete, är inte arbetssökande

(ägnar sig åt t.ex. hushållsarbete i hemmet)

Är arbetslös, söker arbete

EUROPEISKA KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORAT XXII
ENKÄT OM
ERASMUS-STUDENTERNAS
SOCIOEKONOMISKA SITUATION

SW FI D

FOR COMMISSION USE ONLY

Uppskatta Era föräldrars inkomstnivå jämfört med den genomsnittliga inkomstnivån i Ert hemland

++ + Ø - --

Betydligt över genomsnittet Betydligt under genomsnittet

Vilken är den högsta utbildningsnivå som någon av Dina föräldrar har?

(endast ett svar)

	Far	Mor
Avslutat utbildning före 15-års ålder (folkskola eller avbrutit grundskola)		
Fullföljt utbildning till åtminstone 15-års ålder (fullgjort skolplikt: folk- och mellanskola eller grundskola)		
Studentexamen eller tvåårig yrkesinitial grundexamen		
Examen från yrkesinstitut eller lärarseminarium (lägre högskoleexamen)		
Har avlagt examen i högre utbildning eller har motsvarande yrkesexamen		

Er egen bakgrund

Ålder	<input type="text"/>	år	Vilket studieår i ordningen	<input type="text"/>
Kön	Man	Kvinna	Civilstånd	Ogift Gift
Antal barn	0	1	2	Flera

Familjebakgrund

Antal syskon	0	1	2	Flera
Studerar de eller har de studerat vid en högskola?	Ja	Nej		
Studerar de eller har de studerat utomlands?	Ja	Nej		
Hur många barn hade Dina föräldrar försörjningsplikt för under Din Erasmus-period? (Du själv inbegripen, om så var fallet)	0	1	2	Flera
Är Ni den första familjemedlemmen som studerar utomlands?	Ja	Nej		

Tack för Ert samarbete.

VÄNLIGEN GLÖM inte att återsända det ifyllda frågeformuläret senast **16.12.1998** under följande adress:

